EPISTLE

TO THE

ROMANS IN GREEK

BUTTZ.

BS
2661
.B88
1876

1.24.11.

Library of the Theological Seminary
PRINCETON, N. J.
From the Library of
Dr. James McCosh.

BS 2661 .B88 1876
Bible.
The epistles to the Romans

Bible. Greek. N. T. in part. 1876.

LIBRARY OF PRINCETON
JAN 24 1911
THEOLOGICAL SEMINARY.

THE EPISTLE TO THE ROMANS, IN GREEK,

IN WHICH

THE TEXT OF ROBERT STEPHENS, THIRD EDITION,

IS COMPARED WITH THE

TEXTS OF THE ELZEVIRS, LACHMANN, ALFORD, TREGELLES, TISCHENDORF, AND WESTCOTT, AND WITH THE CHIEF UNCIAL AND CURSIVE MANUSCRIPTS,

TOGETHER WITH

REFERENCES TO THE NEW TESTAMENT GRAMMARS OF WINER AND BUTTMANN.

BY

HENRY A. BUTTZ,

PROFESSOR OF NEW TESTAMENT EXEGESIS IN DREW THEOLOGICAL SEMINARY.

NEW YORK:
NELSON & PHILLIPS.
CINCINNATI:
HITCHCOCK & WALDEN.
1876.

Entered according to Act of Congress, in the year 1876, by
NELSON & PHILLIPS,
in the Office of the Librarian of Congress at Washington.

Ἐρευνᾶτε τὰς Γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν. καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ. John v, 39.

"Make your thirty thousand (various readings) as many more, if numbers of copies can ever reach that sum; all the better to a knowing and serious reader, who is thereby more richly furnished, to select what he sees genuine. But even put them into the hands of a knave or a fool, and yet with the most sinistrous and absurd choice he shall not extinguish the light of any one chapter, nor so disguise Christianity but that every feature of it will still be the same."—BENTLEY.

PREFACE.

THIS little work on the Epistle to the Romans is intended as the beginning of an edition of the entire Greek Testament with textual and grammatical references, on a similar plan, for which I have already made considerable preparation. This purpose will, I hope, justify the length of the explanatory part, as compared with the small part of the Testament here given. It is the result of my own needs as an instructor, and is offered to those interested in the critical study of the New Testament with a threefold object:—

1. It is hoped that it may serve as an introduction to the study of the textual and grammatical criticism of the New Testament in the original Greek. The materials which are here placed in a condensed form before the student may help to foster a love for this very interesting and important department of study, and lead him to seek for those more voluminous and exhaustive works which are now placed within his reach.

2. It will enable the pastor who has not the time nor the materials for extensive research, to see at a glance the present state of the text on any passage in this book on which he is about to speak, both as regards the views of

the great critics, and the readings of the chief *uncial* and *cursive* manuscripts.

3. It will make accessible to all who may choose to employ them those great repositories of grammatical and philological knowledge, the grammars of Winer and Buttmann. Although both of these grammars have excellent indexes, they are comparatively little used by the majority of even the more studious class of ministers and theological students, on account of the time required in searching out the precise point of the references. By looking at the figures in the text of this manual, one may readily see the word on which the grammars have made an exegetical or grammatical comment, and the page in the grammar where it may be found. It is a little remarkable that while this has been done for the classics, it has never before, so far as I am aware, been attempted for the New Testament.

With regard to the text criticism in the notes, a few words of explanation are necessary. The text adopted as the basis is that of Stephens, third edition, A. D. 1550, and is printed from the excellent little work of F. H. Scrivener, LL.D. The texts of Alford and of Westcott I have collated, and I believe the text of the latter is here for the first time made accessible, in the form of comparison, to American scholars. The collation is made from Westcott's text as it is found in Dr. C. J. Vaughan's Commentary on the Romans.

In making the collation I have been guided chiefly by Dr. Scrivener's admirable work, and have employed

his references to Lachmann, Tischendorf, and Tregelles, as guides for myself. I have, however, personally inspected and verified every reference which I have made.

In the matter of the manuscripts, the most important uncials and cursives have been employed for comparison. I would, however, warn the student against regarding those here mentioned as a sufficient basis for an independent criticism of the text. They have not been cited as proofs of what the text ought to be, but rather as a gratification to those who want to know what the oldest manuscripts say on the text. In many cases, as will be seen, I have omitted them altogether. These manuscripts I have quoted on the authority of Dr. Tregelles, whose great work I have constantly had before me. His method of distinguishing the variations in the text has been employed in this work, and I desire to render the fullest acknowledgments both to him and to Dr. Scrivener.

What Dr. Tregelles says in the Introduction to his own well-nigh complete treatise on the text variations of the manuscripts may be applied much more justly by the reader of so unpretentious a compilation as this :—

"I only add that the knowledge of the *names*, etc., of manuscripts will do as little toward making a critic, as an acquaintance with the names of colors will do in constituting an artist, or an inventory of tools will do in causing the possessor to be a skilled artisan. Information for *use* is furnished and nothing more; if *rightly applied*, it will cause the *facts* and *principles* of criticism to take hold on the mind. I cannot, however, cease to state that it is only

a Christian scholar who can use these things rightly in the fullest sense; for he alone knows the full value of Holy Scripture as the record of the Holy Ghost, given to make wise unto salvation through faith which is in Christ Jesus; and he only can rightly apprehend what that spirit of prayer is in which all biblical studies should be carried on."

I dare not hope that in so many details I have secured absolute accuracy, and I shall be greatly obliged to those who will kindly point out and forward to me any errors they may detect. My best thanks are due to those friends who have aided me by advice, encouragement, or help in the work.

If the plan here adopted shall render even a little service in the critical study of the New Testament in the original Greek, I shall be abundantly repaid for my labor.

MADISON, N. J., *September* 18, 1876.

EXPLANATION OF ABBREVIATIONS.

EDITORS OF THE GREEK TEXT.

E.	Elzevirs	A. D. 1624.
L.	Lachmann	" 1842–1850.
A.	Alford	" 1871.
Tr.	Tregelles	" 1857–1872.
T.	Tischendorf	" 1865–1872.
W.	Westcott	" 1875.

MANUSCRIPTS.

א, Codex Sinaiticus. It belongs to the fourth century, and is now in the imperial library at St. Petersburgh. A part of this manuscript, containing portions of the Septuagint, was discovered by Tischendorf, at the monastery of St. Catherine, Mount Sinai, in 1844, and was published by him in 1846 under the title *Codex Friderico-Augustanus*, in honor of his patron, Frederick Augustus, king of Saxony. It is in the library of the University of Leipzig. In 1859 Tischendorf found the remainder of this ancient manuscript in the same monastery, and secured it as a present for the emperor of Russia, the patron of the Greek Church. It was published at St. Petersburg in 1862, under the title *Bibliorum Codex Sinaiticus Petropolitanus*. In the nomenclature of Greek manuscripts the latter is known as א, and is called the Codex Sinaiticus. Tregelles says of it: "In one respect this manuscript *stands alone:* it is the only Greek document of the highest antiquity that contains the New Testament entire; its importance, therefore, in the Pastoral Epistles, the latter part of the Epistle to the Hebrews, and the book of Revelation, (portions in which the Codex Vaticanus is now defective,) is peculiarly great, and thus full attention *ought* to be given to its testimony in any critical estimate of what were the actual words and sentences written by the inspired authors of the New Testament." It contains also a part of the Old Testament, the so-called Epistle of Barnabas, and a large portion of the Shepherd of Hermas in Greek.

A, CODEX ALEXANDRINUS. It belongs to the early part of the fifth century, and is now in the library of the British Museum, in London. This manuscript was sent as a present to Charles I of England, in 1628, by Cyrillus Lucaris, Patriarch of Constantinople. Little is known of its early history. Its name, Alexandrinus, was given to it because it had been brought to Constantinople from Alexandria by Cyrillus. It contains nearly all the Septuagint version of the Old Testament, and the New Testament, except Matthew's Gospel as far as to chapter xxv, 6; John vi, 50 to viii, 52; 2 Cor. iv, 13 to xii, 6. It contains the only copy extant until recently of the First Epistle of Clement of Rome to the Corinthians, and a fragment of his so-called Second Epistle. "This was the first manuscript of great importance and antiquity of which any extensive use was made by textual critics."—*Tregelles.*

B, CODEX VATICANUS. This great manuscript is in the Vatican Library at Rome, where it has remained, except for a brief period, since the first establishment of the library by Pope Nicholas V., who died in 1455. The best critics regard it as belonging to the former part of the fourth century. The collations of it by Bartolocci, Bently, Birch, and the examination of many of its readings by Tischendorf, Tregelles, Alford, and others, have been of great value, and have enabled them to render invaluable service in the settling of the New Testament text, as affected by this manuscript. This manuscript has until recently been almost inaccessible to scholars; but it is now being published in six volumes, after the style of the St. Petersburg edition of Codex Sinaiticus. In the Old Testament the greater part of Genesis and some of the Psalms are wanting; and in the New Testament, Hebrews from chap. ix, 15 to the close of the book, the Pastoral Epistles, Philemon, and the Revelation, have also been lost. Tregelles says: "In many respects there is no manuscript of equal value in criticism, so that even though we are at times in doubt as to its readings, we are bound to prize highly what we do know."

C, CODEX EPHRAEMI. This manuscript is a Palimpsest, (*Codex Rescriptus,*) and is now in the Imperial Library of Paris. It is regarded by the most competent authorities as belonging to the fifth century. The upper writing of this manuscript was a portion of the Greek works of Ephraem Syrus, hence its name. It contains parts of the Septuagint, and all the New Testament books except Second Thessalonians and Second John. This manuscript is very highly esteemed by critics.

D, (in St. Paul's Epistles,) CODEX CLAROMONTANUS. It is in the Imperial Library of Paris. It is a Graeco-Latin manuscript, and contains the fourteen Epistles of St. Paul, except Rom. i, 1–7. It belongs to the sixth century. Theodore Beza says that he procured it from Clermont, in the diocese of Beauvais, and hence it received the name which he gave it, Claromontanus. The Latin version represents the *vetus Latina*. It is, in Tregelles's opinion, "one of the most valuable manuscripts extant."

17, CODEX COLBERTINUS, (33 in the Gospels, 17 in St. Paul's Epistles, 13 in the Acts and Catholic Epistles.) It is in the Imperial Library of Paris, and belongs to the eleventh century. It is "the most important *cursive*" manuscript now known. It contains part of the prophets, and all the New Testament except the Apocalypse.

37, CODEX LEICESTRENSIS, (69 in the Gospels, 31 in the Acts and Catholic Epistles, 37 in St. Paul's Epistles.) This is also a cursive manuscript, and is the property of the town council of Leicester. Its date is assigned to the fourteenth century. It is defective to the eighteenth chapter of Matthew, and at the present time all is lost after Rev. xix, 10. "It is of far higher value than not only the mass of the recent cursive copies, but also than the greater part of the later uncials."—*Tregelles.*

GRAMMARS.

W, Dr. George Benedict Winer's GRAMMAR OF THE IDIOM OF THE NEW TESTAMENT, prepared as a Solid Basis for the Interpretation of the New Testament. Seventh Edition, Enlarged and Improved. By Dr. Gottlieb Lünemann. The references are to the excellent translation of this work by Rev. J. H. Thayer, D.D., Professor in Andover Theological Seminary. It is published by Warren F. Draper, Andover, 1869.

B, Alexander Buttmann's GRAMMAR OF THE NEW TESTAMENT GREEK. The references are also to Professor Thayer's translation. Warren F. Draper, Andover, 1873.

MARKS IN THE TEXT AND IN THE NOTES.

* denotes the addition of something to the text.

† denotes the omission of the reading in the text.

‡ denotes a reference in the notes to a reading different from that in the text.

″ indicate the close of a reading begun by ‡ or †.

( ), inclosing a reference, show that they are not quoted on either side.

[ ] indicate a doubtful reading.

s after the notation of a manuscript indicates that the reading is gathered from the silence of collators.

A quotation from the Old Testament is indicated by noting the place whence it is probably taken in the body of the text and immediately after the citation.

Marg. indicates an alternative reading to the one contained in the body of the text.

The editors not quoted in favor of the changed readings are to be understood as favoring the text of Stephens.

"After the notation of a manuscript a * denotes *à primâ manu*, (thus B*,) and then a numeral shows what the reading is of the same manuscript when corrected; thus B^1 would imply that the correction was made by the *original* writer; B^2 by a corrector; B^3 by a third hand, or second corrector."

As an example of the textual criticism take chap. 1, vs. 1. We notice that the editors, Tregelles, Tischendorf, and Westcott read Χριστοῦ Ἰησοῦ, and also the Codex Vaticanus; whereas the reading in the text is supported by Tregelles in the margin, Westcott margin, and also by the two editors not mentioned on the other side, namely, Alford and Lachmann. In this reading they follow Codices Sinaiticus, Alexandrinus, Claromontanus *in the Latin*, (this passage is not in the Greek of D,) Colbertinus and Leicestrensis.

The figures in the text refer to the grammatical references, which show the page in Winer's or Buttmann's New Testament grammars where the passage containing the word is quoted.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

ΠΑΥΛΟΣ[1] *δοῦλος* ‡ *Ἰησοῦ Χριστοῦ,″ κλητὸς ἀπόστολος, ἀφωρισμένος* 1
εἰς εὐαγγέλιον[2] *Θεοῦ*[3], ' *ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ* 2
ἐν γραφαῖς ἁγίαις, ' *περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρμα-* 3
τος ‡ *Δαβὶδ″ κατὰ σάρκα,* ' *τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ Θεοῦ ἐν δυνάμει, κατὰ* 4
Πνεῦμα ἁγιωσύνης, ἐξ[4] *ἀναστάσεως νεκρῶν*[5], *Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου*
ἡμῶν, ' *δι'*[6] *οὗ ἐλάβομεν*[7] *χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως*[8] *ἐν*[9] 5
‡ *πᾶσι″ τοῖς ἔθνεσιν, ὑπὲρ*[10] *τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ,* ' *ἐν*[11] *οἷς ἐστε καὶ* 6
ὑμεῖς, κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ[12]· *πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν*[13] *Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς* 7
Θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις[14]· *χάρις*[15] *ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν*
καὶ Κυρίου[16] *Ἰησοῦ Χριστοῦ.*
Πρῶτον μὲν[17] *εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου*[18] *διὰ*[19] *Ἰησοῦ Χριστοῦ* ‡ *ὑπὲρ″* 8
πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ·
μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ Θεός, ᾧ λατρεύω ἐν[20] *τῷ πνεύματί μου ἐν*[21] 9
τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν ὑμῶν ποιοῦμαι[22]

TEXTUAL: Title. A., T., W., ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ. Codd. ℵ, A, B, C.

L. { ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΑΥΛΟΥ.
ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

Tr. { ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΑΥΛΟΥ.
ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

Chap. I, vs. 1: Tr.T.W. *Χριστοῦ Ἰησοῦ*, Cod. B; txt. Tr. marg.W.marg. Codd. ℵ,A,D*Lat.*, 17,37. Vs. 3: A.L.Tr.T.W. *Δαυείδ*. Vs. 5: A.L.T.Tr.W. *πᾶσιν*. Vs. 8: A.L.Tr.T.W. *περὶ*, Codd. ℵ,A,B,C,D*,17; txt. Codd. Dc,37.

GRAMMATICAL: 1) Vss. 1–7: W. 565. 2) W. 125. 3) W. 186. 4) W. 367*. 5) W. 123; W. 188*. 6) W. 379. 7) W. 517; B. 131. 8) W. 120; W. 186. 9) W. 384. 10) W. 383. 11) B. 158. 12) W. 195; B. 169. 13) W. 219. 14) W. 234. 15) W. 585. 16) W. 124. 17) W. 576*; B. 365.d. 18) B. 115. 19) W. 178. 20) W. 410. 21) W. 386.a. 22) W. 256; B. 193.

10 ' πάντοτε ἐπὶ[23] τῶν προσευχῶν μου δεόμενος[24], εἴπως ἤδη ποτὲ εὐοδωθή-
11 σομαι[25] ἐν τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ, ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς· ἐπιποθῶ γὰρ
ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα[26] ὑμῖν πνευματικόν, εἰς[27] τὸ στηριχ
12 θῆναι ὑμᾶς, ' ‡τοῦτο δέ ἐστι," ‡συμπαρακληθῆναι" ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν
13 ἀλλήλοις πίστεως ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ[28]· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν,
ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ[29] ἐκωλύθην ἄχρι
τοῦ δεῦρο, ἵνα ‡καρπόν τινα" σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ[30] ἐν τοῖς λοι-
14 ποῖς ἔθνεσιν. "Ελλησί τε καὶ[31] βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις
15 ὀφειλέτης εἰμί· οὕτω τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον[32] καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ
16 εὐαγγελίσασθαι[33]. Οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον[34] †τοῦ Χριστοῦ·"
δύναμις γὰρ Θεοῦ[35] ἐστιν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστευοντι, Ἰουδαίῳ
17 τε †πρῶτον"[36] καὶ "Ελληνι. δικαιοσύνη γὰρ Θεοῦ[37] ἐν αὐτῷ ἀποκα-
λύπτεται ἐκ πίστεως εἰς[38] πίστιν, καθὼς γέγραπται, ''Ο δὲ δίκαιος ἐκ[39]
πίστεως ζήσεται.' Hab. 2. 4.
18 'ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ γὰρ ὀργὴ Θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέ-
βειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων.'
19 διότι τὸ γνωστὸν[40] τοῦ Θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ ‡γὰρ Θεὸς"
20 αὐτοῖς ἐφανέρωσε· τὰ γὰρ ἀόρατα[41] αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως[42] κόσμου[43] τοῖς
ποιήμασι[44] νοούμενα καθορᾶται[45], ἥ τε[46] ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειό-
21 της[47], εἰς[48] τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους. διότι γνόντες τὸν Θεόν,
οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν ἢ ‡εὐχαρίστησαν"[49], ‡ἀλλ'" ἐματαιώθησαν ἐν
τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος[50] αὐτῶν καρδία· '
22 23 φάσκοντες εἶναι σοφοὶ[51] ἐμωράνθησαν, ' καὶ ἤλλαξαν[52] τὴν δόξαν τοῦ
ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν[53] ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ[54] ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν
24 καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν. διὸ †καὶ" παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν[55]
ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς[56] ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτιμάζεσθαι[57]
25 τὰ σώματα αὐτῶν ἐν ‡ἑαυτοῖς"· οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ

TEXTUAL: Vs. 12: L. marg. *τουτέστιν*. | A.T.W. *συνπαρακληθῆναι*. Vs. 13: A.L.Tr. T.W. *τινὰ καρπὸν*, Codd. ℵ,A,B,C,D,17,37. Vs. 16: A.L.Tr.T.W. om. *τοῦ Χριστοῦ*, Codd. ℵ,A,B,C,D*,17; txt. Codd. D^c,37. | W. marg. om. *πρῶτον*, Cod. B; [L.Tr. marg. *πρῶτον*]; txt. Codd. ℵ,A,C,D,17,37. Vs. 19: A.L.Tr.T.W. *θεὸς γὰρ*, Codd. ℵ,A,B,C,D*,17,37; txt. Cod. D^c. Vs. 21: A.L.Tr.T.W. *ηὐχαρίστησαν*, Codd. ℵ,A,C,(D),17,37; txt. Cod. B. | Tr.W. *ἀλλὰ*, Cod. B; txt. Codd. ℵ,A,C,D. Vs. 24: L.Tr.T.W. om. *καὶ*, Codd. ℵ,A,B,C,17; [A. *καὶ*]; txt. Codd. D,37. | A.L.Tr.T.W. *αὐτοῖς*, Codd. ℵ,A,B,C,D*; txt. Codd. D^c,17_s,37.

GRAMMATICAL: 23) W. 376*; B. 336. 24) B. 256. 25) W. 300. 26) W. 198*. 27) B. 265. 28) W. 155; B. 117. 29) W. 562. 30) W. 440. 31) W. 439. 32) W. 230; W. 235. 33) W. 223. 34) W. 221. 35) W. 247*. 36) W. 576. 37) W. 186*. 38) W. 396.a; W. 419. 39) W. 136*; W. 513. 40) W. 235*. 41) W. 235*. 42) W. 125.2.b. 43) W. 123. 44) W. 216.a. 45) W. 638. 46) W. 439. 47) W. 128.2; B. 99. 48) B. 265*. 49) W. 71.b; B. 34. 50) W. 624*. 51) W. 321; B. 278. 52) W. 206. 53) W. 388*. 54) W. 524. 55) W. 417*; W. 387. 56) W. 213; W. 417*. 57) W. 263; W. 326; B. 268.

Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ[58]
τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν[59] *εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.* ' *διὰ τοῦτο* 26
παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας[60]*· αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν*
μετήλλαξαν τὴν' φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ[61] *φύσιν· ὁμοίως ‡ τε"* 27
καὶ[62] *οἱ ‡ ἄρρενες" ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, ἐξεκαύθησαν*
ἐν[63] *τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ‡ ἄρσενες"*[64] *ἐν ‡ ἄρσεσι" τὴν ἀσχη-*
μοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν
ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες. Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν[65] *τὸν Θεὸν* 28
ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν
τὰ μὴ καθήκοντα[66], ' *πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ*[67], *† πορνείᾳ", ‡ πονη-* 29
ρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ"· μεστοὺς[68] *φθόνου, φόνου*[69], *ἔριδος, δόλου, κακοη-*
θείας· ψιθυριστάς, καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὑβριστάς, ὑπερηφάνους, 30
ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν[70] *ἀπειθεῖς,* ' *ἀσυνέτους, ἀσυνθέ-* 31
τους[71], *ἀστόργους, † ἀσπόνδους", ἀνελεήμονας· οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ* 32
Θεοῦ ‡ ἐπιγνόντες"[72], *ὅτι οἱ τὰ*[73] *τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι*[74] *θανάτου*[75]
εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ‡ ποιοῦσιν", ἀλλὰ καὶ ‡ συνευδοκοῦσι" τοῖς πράσ-
σουσι.

ΔΙΟ *ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε*[1] *πᾶς ὁ κρίνων*[2]*· ἐν*[3] *ᾧ γὰρ κρίνεις* 2
τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων.
οἴδαμεν ‡ δὲ" ὅτι τὸ ‡ κρῖμα" τοῦ Θεοῦ ἐστι κατὰ[4] *ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ* 2
τοιαῦτα πρασσοντας. Λογίζῃ[5] *δὲ τοῦτο*[6], *ὦ ἄνθρωπε*[7] *ὁ κρίνων τοὺς τὰ* 3
τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ[8] *ἐκφεύξῃ τὸ ‡ κρῖμα" τοῦ*
Θεοῦ; ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος[9] *αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς* 4
μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν[10] *τοῦ Θεοῦ εἰς μετά-*
νοιάν σε ἄγει; κατὰ[11] *δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν* 5
θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν[12] *ἡμέρᾳ ὀργῆς*[13] *καὶ ἀποκαλύψεως δικαιο-*

TEXTUAL: Vs. 27: L.Tr. marg. W. *δὲ*, Codd. A,D*,17; W. marg. om. *δὲ*, Cod. C, or *τε*, Codd. ℵ,B,D**c,37. | E.A.L.Tr.W. *ἄρσενες*, Codd. B,D*; txt. Codd. ℵ,A,C,Dc,17,37. | T. *ἄρρενες*, Codd. ℵ*,A,C,17; txt. Codd. ℵa,B,D,37. | T. *ἄρρεσιν*, Codd. ℵ*,A,17; txt. Codd. ℵa,B,C,D,37. Vs. 29: A.L.Tr.T.W. om. *πορνείᾳ*, Codd. ℵ,A,B,C,17. | L.W. *κακίᾳ, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ*, Codd. C,17; W. marg. *πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ*, Cod. B, or *κακίᾳ, πορνείᾳ, πλεονεξίᾳ*, Cod. D*; T. *πονηρίᾳ, κακίᾳ, πλεονεξίᾳ*, Codd. ℵ,A. Vs. 31: A.L.Tr.T.W. om. *ἀσπόνδους*, Codd. ℵ*,A,B,D*; txt. Codd. ℵc,C,Dc,37. Vs. 32: W.marg. *ἐπιγινώσκοντες*. | L. marg. Tr. marg. *ποιοῦντες . . . συνευδοκοῦντες*. Chap. 2, vs. 2: L. marg. Tr. marg. T. *γὰρ*, Codd. ℵ,C,17,37; txt. Codd. A,B,D. | T.W. *κρίμα*. Vs. 3: T.W. *κρίμα*.

GRAMMATICAL: 58) W. 404.c. 59) B. 137. 60) W. 237.b; B. 161. 61) W. 404.b. 62) B. 361*. 63) W. 417. 64) B. 7. 65) W. 638. 66) W. 480; B. 350. 67) W. 120; W. 217; B. 164. 68) B. 402. 69) W. 553; W. 637. 70) B. 89.c. 71) W. 553; W. 637. 72) W. 344*. 73) B. 87. 74) W. 206. 75) W. 123. 1) W. 183.3; B. 140. 2) W. 135; W. 533; B. 141. 3) W. 387*. 4) W. 401.a. 5) W. 509. 6) W. 161*; B. 105. 7) W. 183.3; B. 140. 8) W. 152; B. 132. 9) W. 190. 10) W. 235. 11) W. 402.b. 12) W. 417*. 13) W. 188*.

6 7 κρισίας[14] τοῦ Θεοῦ, ' ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. τοῖς μὲν
καθ' ὑπομονὴν ἔργου[15] ἀγαθοῦ δόξαν[16] καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσι,
8 ζωὴν αἰώνιον. τοῖς δὲ ἐξ[17] ἐριθείας, καὶ ἀπειθοῦσι[18] †μὲν" τῇ ἀληθείᾳ,
9 πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ‡ θυμὸς[19] καὶ ὀργή", ' ‡ θλίψις" καὶ στενοχωρία,
ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν[20] ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου[21]
10 τε πρῶτον[22] καὶ Ἕλληνος· δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργα-
11 ζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι· οὐ γάρ[23] ἐστι
12 ‡ προσωποληψία" παρὰ[24] τῷ Θεῷ. ὅσοι γὰρ[25] ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως
καὶ ἀπολοῦνται[26]· καὶ ὅσοι ἐν[27] νόμῳ[28] ἥμαρτον, διὰ[29] νόμου κριθήσονται,
13 ' οὐ[30] γὰρ[31] οἱ ἀκροαταὶ †τοῦ" νόμου δίκαιοι παρὰ[32] †τῷ" Θεῷ, ἀλλ' οἱ
14 ποιηταὶ †τοῦ" νόμου δικαιωθήσονται. (Ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ[33] μὴ νόμον
ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ‡ ποιῇ"[34], ‡ οὗτοι"[35] νόμον μὴ[36] ἔχοντες, ἑαυ-
15 τοῖς εἰσι νόμος· οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν
ταῖς καρδίαις αὐτῶν, ‡ συμμαρτυρούσης" αὐτῶν τῆς συνειδήσεως[37], καὶ
μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ[38] καὶ ἀπολογουμένων,)
16 ' ἐν ἡμέρᾳ ‡ ὅτε" κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ
εὐαγγέλιόν μου, διὰ ‡ Ἰησοῦ Χριστοῦ".
17 ‡ Ἴδε"[39] σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ, καὶ ἐπαναπαύῃ †τῷ" νόμῳ, καὶ
18 καυχᾶσαι[40] ἐν[41] Θεῷ[42], ' καὶ γινώσκεις[43] τὸ θέλημα, καὶ δοκιμάζεις τὰ
19 διαφέροντα, κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου· πέποιθάς τε σεαυτὸν[44] ὁδηγὸν
20 εἶναι τυφλῶν, φῶς[45] τῶν ἐν σκότει, ' παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον
νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ
21 νόμῳ· ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον, σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ[46]
22 κλέπτειν[47], κλέπτεις[48]; ' ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις; ὁ βδελυσσό-

---

TEXTUAL: Vs. 8: L.Tr.T.W. om. *μὲν*, Codd. ℵ*B,D*; txt. W. marg. Codd. ℵ^c,A,D^c,17,37. | A.L.Tr.T.W. *ὀργὴ καὶ θυμός*, Codd. ℵ,A,B,D*,37; txt. Codd. D^c,17s. Vs. 9: A.L Tr.W. *θλῖψις*. Vs. 11: A.L.Tr.T.W. *προσωπολημψία*. Vs. 13: A.L.Tr.T.W. om. *τοῦ*, Codd. ℵ,A,B,D; txt. Codd. 17s,37. | Tr.W. marg. om. *τῷ*, Codd. B,D*; [L.Tr. marg.]; txt. Codd. ℵ,A,D^c,17.37. | A.L.Tr.T.W. om. *τοῦ*, Codd. ℵ.A,B,D*; txt. Codd. D^c,17,37. Vs. 14: A.L.Tr.T.W. *ποιῶσιν*, Codd. ℵ,A,B; txt. Codd. D^c,37. | L. marg. *οἱ τοιοῦτοι*. Vs. 15: T.W. *συνμαρτυρούσης*. Vs. 16: A.L.W. marg. *ᾗ*, Cod. A; Tr. marg. *ἐν ᾗ ἡμέρᾳ*, Cod. B; txt. Codd. ℵ,D,17,37. | T.Tr. marg. W. marg. *Χριστοῦ Ἰησοῦ*. Vs. 17: E. *Ἴδε*; A.L.Tr.T.W. *Εἰ δὲ*, Codd. ℵ,A,B,D*; txt. Codd. D^c,17,37. | A.L.Tr.T.W. om. *τῷ*, Codd. ℵ,A,B,D*; txt. Codd. D^c,17,37.

GRAMMATICAL: 14) W. 125. 15) W. 187*. 16) W. 519. 17) W. 424.d. 18) B. 9. 19) B. 384*. 20) W. 156*. 21) W. 552. 22) W. 576*. 23) W. 447.d. 24) W. 395. 25) W. 447.d. 26) B. 64. 27) W. 386*. 28) W. 123. 29) W. 378. 30) Vss. 13–15: W. 565*. 31) W. 447.d. 32) W. 186*; B. 188. 33) W. 139*; B. 93. 34) W. 309. 35) W. 141.2; B. 106; B. 282. 36) W. 483.β; W. 556*. 37) W. 580*. 38) W. 440.6. 39) W. 569; B. 386. 40) W. 76; B. 42. 41) W. 233.d. 42) W. 122. 43) W. 263. 44) W. 321. 45) W. 520. 46) W. 481.4; B. 350. 47) W. 322*; B. 274. 48) W. 508.a.

μενος τὰ εἴδωλα, ἱεροσυλεῖς; ὃς ἐν[49] νόμῳ[50] καυχᾶσαι[51], διὰ τῆς παρα- 23
βάσεως τοῦ νόμου τὸν Θεὸν ἀτιμάζεις; ‘Τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι’ 24
ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι,’ καθὼς γέγραπται. Isa. 52. 5. Περι- 25
τομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον πράσσῃς[52]· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖς,
ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν. ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία[53] τὰ δικαι- 26
ώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, ‡ οὐχὶ″ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ[54] εἰς περιτομὴν[55]
λογισθήσεται[56]; καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία, τὸν νόμον τε- 27
λοῦσα[57], σὲ τὸν διὰ[58] γράμματος καὶ περιτομῆς, παραβάτην νόμου; ' οὐ[59] 28
γὰρ[60] ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖός[61] ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ
περιτομή· ‡ ἀλλ’″ ὁ[62] ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας 29
ἐν πνεύματι, οὐ γράμματι· οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ‡ ἀλλ’″ ἐκ
τοῦ Θεοῦ.

Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου[1], ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς; 3
πολύ, κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν[2] † γὰρ″[3] ὅτι ἐπιστεύθησαν[4] τὰ 2
λόγια[5] τοῦ Θεοῦ. τί γάρ, εἰ ἠπίστησάν τινες; μὴ ἡ ἀπιστία[6] αὐτῶν 3
τὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ καταργήσει; ' μὴ[7] γένοιτο· γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀλη- 4
θής, πᾶς δὲ[8] ἄνθρωπος ψεύστης, ‡ καθὼς″ γέγραπται, ‘Ὅπως ἂν[9] δικαιω-
θῇς ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ ‡ νικήσῃς″[10] ἐν τῷ κρίνεσθαί σε.’ Psa. 50. 6, (51. 4.)
Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν Θεοῦ[11] δικαιοσύνην συνίστησι, τί ἐροῦμεν; μὴ[12] 5
ἄδικος ὁ Θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ[13] ἄνθρωπον λέγω[14]· μὴ[15] γέ- 6
νοιτο· ἐπεὶ[16] πῶς κρινεῖ[17] ὁ Θεὸς τὸν κόσμον; ' εἰ ‡ γὰρ″ ἡ ἀλήθεια τοῦ 7
Θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι
κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι; καὶ μὴ καθὼς βλασφημούμεθα, † καὶ″ 8
καθώς φασί τινες ἡμᾶς λέγειν, ‘Ὅτι ποιήσωμεν[18] τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ[19] τὰ
ἀγαθά;’ ὧν τὸ ‡ κρῖμα″ ἔνδικόν ἐστι.
Τί οὖν; προεχόμεθα[20]; οὐ[21] πάντως· προῃτιασάμεθα γὰρ Ἰουδαίους 9
τε καὶ Ἕλληνας πάντας[22] ‡ ὑφ’″[23] ἁμαρτίαν[24] εἶναι, ' καθὼς γέγραπται, 10

TEXTUAL: Vs. 26: L.Tr.T.W. marg. *οὐχ*. Vs. 29: L.Tr.W. *ἀλλὰ*; txt. L. marg. | Tr. *ἀλλὰ*. Chap. 3, vs. 2: L.Tr.W. marg. om. *γὰρ*, Codd. B,D*; [A.]; txt. Codd. ℵ,A,Dᶜ, 17,37. Vs. 4: Tr.T.W. marg. *καθάπερ*, Codd. ℵ,B; txt. Codd. A,D. | L. marg. Tr. marg. T.W. marg. *νικήσεις*, Codd. ℵ,A,D,17; txt. Codd. B,37. Vs. 7: T.W. marg. *δὲ*. Vs. 8: W. marg. om. *καὶ*; [Tr. marg.] | T.W. *κρίμα*. Vs. 9: Tr. marg. *ὑπὸ*.

GRAMMATICAL: 49) W. 233.d. 50) W. 123. 51) B. 42. 52) W. 293.b. 53) B. 122. 54) W. 145; B. 106.* 55) W. 228; B. 151. 56) W. 259.d; W. 293. 57) W. 134.c*; W. 343.2*. 58) W. 380.* 59) W. 488. 60) W. 454*. 61) W. 584*; B. 392*. 62) W. 116. 1) W. 174.1. 2) W. 575.γ; B. 365.d. 3) W. 454.f. 4) W. 260.a*. 5) W. 229; B. 190. 6) W. 638. 7) B. 248. 8) W. 442. 9) W. 310; B. 234. 10) B. 214.3. 11) W. 122. 12) W. 511; B. 248. 13) W. 402. 14) W. 563. 15) W. 500.a. 16) W. 480; B. 233; B. 359. 17) W. 279; B. 218. 18) W. 628.d*; B. 245. 19) W. 287.a. 20) W. 258*; W. 264*. 21) W. 554; B. 389. 22) W. 548. 23) W. 407.k; B. 341. 24) W. 120.

11 ‘"Οτι οὐκ ἔστι δίκαιος οὐδὲ[25] εἷς· οὐκ ἔστιν † ὁ"[26] ‡ συνιῶν"[27], οὐκ ἔστιν
12 † ὁ" ‡ ἐκζητῶν" τὸν Θεόν. πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ‡ ἠχρειώθησαν"· οὐκ
13 ἔστι *ποιῶν[28] χρηστότητα, † οὐκ ἔστιν" ἕως ἑνός. τάφος ἀνεῳγμένος ὁ
λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν[29]· ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ[30]
14 15 τὰ χείλη αὐτῶν· ' ὧν τὸ στόμα *ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει. ὀξεῖς οἱ
16 πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα· σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐ-
17 18 τῶν· ' καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν. οὐκ ἔστι φόβος Θεοῦ[31] ἀπέ-
ναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.’ **Psa. 13. 3, (14. 3); 5. 10, (5. 9); 9. 28, (10. 7); Isa.**
19 **59. 7; Psa. 35. 2, (36. 1.)** Οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ
λαλεῖ· ἵνα πᾶν[32] στόμα φραγῇ, καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ
20 Θεῷ. διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα[33] σὰρξ ἐνώπιον[34] αὐ-
τοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.
21 Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη Θεοῦ[35] πεφανέρωται[36], μαρτυρου-
22 μένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν· δικαιοσύνη δὲ[37] Θεοῦ διὰ πίσ-
τεως † Ἰησοῦ" Χριστοῦ, εἰς[38] πάντας † καὶ ἐπὶ[39] πάντας" τοὺς πιστεύ-
23 οντας· οὐ γάρ ἐστι διαστολή· ' πάντες γὰρ ἥμαρτον[40], καὶ ὑστεροῦνται
24 τῆς δόξης[41] τοῦ Θεοῦ, ' δικαιούμενοι[42] δωρεὰν τῇ αὐτοῦ[43] χάριτι[44], διὰ[45]
25 τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ' ὃν προέθετο ὁ Θεὸς ἱλαστή-
ριον[46] διὰ[47] † τῆς" πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ[48] αἵματι, εἰς[49] ἔνδειξιν τῆς δικαι-
26 οσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων ' ἐν
τῇ ἀνοχῇ τοῦ Θεοῦ, πρὸς[50] * ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν
καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι[51] αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰη-
27 σοῦ. ' Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν[52] ἔρ-
28 γων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. λογιζόμεθα ‡ οὖν", ‡ πίστει[53] δικαι-
29 οῦσθαι" ἄνθρωπον, χωρὶς ἔργων νόμου. ἢ Ἰουδαίων[54] ὁ Θεὸς ‡ μόνον"?

Textual: Vs. 11: L.Tr. marg. W. marg. om. ὁ; [Tr.] | L.Tr.W. συνίων. | W. marg. om. ὁ; [L.Tr. marg.] | Tr. marg. ζητῶν. Vs. 12: L. marg. Tr.T. ἠχρεώθησαν, Codd. ℵ,A,B*,D*; txt. Codd. B², D^c,17,37. | T.W. marg. add ὁ, Codd. ℵ,D; [Tr. marg.]; txt. Codd. A,B. | W. marg. om. οὐκ ἔστιν, Cod. B. Vs. 14: W. marg. add αὐτῶν, Codd. B,17; [L.] Vs. 22: W. marg. om. Ἰησοῦ, Cod. B; txt. ℵ,C,D,17,37. | L.Tr.T.W. om. καὶ ἐπὶ πάντας, Codd. ℵ*,A,B,C; [A.]; txt. W. marg. $ℵ^c$,D,17,37. Vs. 25: A.L.Tr.T.W. om. τῆς, Codd. ℵ,C*,D*; W. marg. om. διὰ πίστεως; txt. B,$C^3$$D^c$,17,37. Vs. 26: A.L.Tr.T.W. add τὴν, Codd. ℵ,A,B,C,D*; txt. D^c,37. Vs. 28: A.L.Tr.T.W. γάρ, Codd. ℵ.A,D*; txt. A. marg. Tr. marg. W. marg. Codd. B,C,D^c,17,37. | A.L.Tr.T.W. δικαιοῦσθαι πίστει. Vs. 29. W. μόνων; txt. W. marg.

Grammatical: 25) W. 173; B. 121.1. 26) W. 109; B. 295.ε. 27) W. 81; B. 48. 28) B. 312. 29) W. 77; B. 43. 30) W. 407. 31) W. 185.*a. 32) W. 110.4. 33) W. 171. 34) B. 188. 35) W. 186*. 36) W. 271. 37) W. 443.b. 38) W. 418.6*. 39) W. 418*. 40) W. 274. 41) W. 201.b. 42) W. 352*. 43) B. 116. 44) W. 216.d. 45) W. 217*. 46) W. 96; W. 228; W. 527.6. 47) W. 378. 48) B. 116. 49) W. 412 50) W. 412. 51) B. 265.4. 52) W. 116. 53) W. 120. 54) W. 192*.

οὐχὶ ‡ δὲ″ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν· ' ‡ ἐπείπερ″[55] εἷς ὁ Θεός, ὃς δικαι- 30
ώσει[56] περιτομὴν[57] ἐκ πίστεως, καὶ ἀκροβυστίαν διὰ[58] τῆς πίστεως.
νόμον[59] οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον[60] 31
‡ ἱστῶμεν″[61].

ΤΙ οὖν ἐροῦμεν Ἀβραὰμ[1] τὸν ‡ πατέρα″ ἡμῶν ‡ εὑρηκέναι″[2] κατὰ σάρ- 4
κα; εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει[3] καύχημα, ἀλλ' οὐ πρὸς[4] 2
† τὸν″ Θεόν. τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; 'Ἐπίστευσε[5] δὲ[6] Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, 3
καὶ ἐλογίσθη[7] αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.' Gen. 15. 6. Τῷ δὲ ἐργαζομένῳ[8] 4
ὁ[9] μισθὸς οὐ λογίζεται[10] κατὰ[11] χάριν, ἀλλὰ κατὰ † τὸ″ ὀφείλημα· τῷ 5
δὲ μὴ[12] ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι[13] δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ‡ ἀσεβῆ″,
λογίζεται[14] ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. καθάπερ καὶ ‡ Δαβὶδ″ 6
λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ᾧ ὁ Θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην
χωρὶς ἔργων, ' 'Μακάριοι[15] ὧν[16] ἀφέθησαν[17] αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκα- 7
λύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι. μακάριος[18] ἀνὴρ ‡ ᾧ″ οὐ[19] μὴ λογίσηται[20] Κύ- 8
ριος ἁμαρτίαν.' Psa. 31. 1, 2, (32. 1, 2.) Ὁ μακαρισμὸς[21] οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν 9
περιτομήν[22], ἢ καὶ ἐπὶ[23] τὴν[24] ἀκροβυστίαν; λέγομεν γὰρ † ὅτι″ ἐλο-
γίσθη[25] τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν[26] 10
περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν[27] ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυσ-
τίᾳ· καὶ σημεῖον ἔλαβε ‡ περιτομῆς″[28], σφραγῖδα τῆς δικαιοσύνης τῆς 11
πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ· εἰς[29] τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν
πιστευόντων ‡ δι'″[30] ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι † καὶ″ αὐτοῖς ‡ τὴν″
δικαιοσύνην· καὶ πατέρα περιτομῆς, τοῖς οὐκ[31] ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ 12
καὶ τοῖς στοιχοῦσι τοῖς ἴχνεσι[32] τῆς[33] ἐν † τῇ″ ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ

TEXTUAL: Vs. 29: A.L.Tr.T.W. om. δὲ. Vs. 30: L.Tr. εἴ περ; A.T.W. εἴπερ. Vs. 31: A.L.Tr.T.W. ἱστάνομεν. Chap. 4, vs. 1: A.L.Tr.T.W. προπάτορα, Codd. ℵ*,A,B,C*; txt. W. marg. Codd. ℵ^a,C^3,D,17,37. | L.Tr.T.W. εὑρηκέναι before Ἀβραάμ, Codd. ℵ,A,C,D; A. Tr. marg [εὑρηκέναι]; W. marg. om. εὑρηκέναι. Cod. B; txt. Codd. 17,37. Vs. 2: A.L.Tr. T.W. om. τὸν. Vs. 4: A.L.Tr.T.W. om. τὸ. Vs. 5: T. ἀσεβήν. Vs. 6: A.L.Tr.T.W. Δαυείδ. Vs. 8: L. marg. Tr.T.W. οὗ, Codd. ℵ*,B,D*; txt. W. marg. Codd. ℵ^c,A,C,D^c,17, 37. Vs. 9: Tr.T.W. marg. om. ὅτι, Codd. ℵ,B,D*; [L.]; txt. Codd. A,C,D^3. Vs. 11: W. περιτομήν, Codd. A,C*,37 marg. corr.; txt. W. marg. Codd. ℵ,B,C^2,D,17,37 marg. | L.Tr. marg. διὰ; txt. L. marg. | Tr.T.W. om. καὶ, Codd. ℵ*,A,B; [A.]; txt. W. marg. Codd. ℵ^c,C,D. | L. marg. εἰς; T. om. τὴν. Vs. 12: A.L.Tr.T.W. om. τῇ.

GRAMMATICAL: 55) W. 448. 56) W. 280*. 57) B. 122. 58) W. 411. 59) W. 123*. 60) W. 609. 61) W. 87. 1) W. 113. 2) W. 334; W. 508. 3) W. 306.2*. 4) B. 340. 5) B. 173.2. 6) W. 453.c*. 7) W. 523*; B. 134. 8) W. 35. 9) W. 108.b; B. 88. 10) B. 53. 11) W. 402*. 12) W. 483.a. 13) B. 174.4. 14) B. 53*. 15) B. 137. 16) B. 105. 17) W. 81; B. 48.1. 18) W. 585. 19) B. 136. 20) W. 506; B. 214. 21) W. 587*; B. 138; B. 394.b. 22) W. 595. 23) W. 409; W. 420. 24) W. 129. 25) W. 321.a. 26) W. 386. 27) W. 420; B. 342. 28) W. 190; W. 531. 29) B. 264. 30) W. 380. 31) W. 555*; B. 350. 32) W. 219; B. 184.b. 33) W. 133.

13 πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ[34]. Οὐ γὰρ[35] διὰ νόμου[36] ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβρα-
ὰμ ἢ[37] τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι[38] †τοῦ″ κόσμου,
14 ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως[39]. εἰ γὰρ[40] οἱ ἐκ νόμου[41] κληρονόμοι,
15 κεκένωται[42] ἡ πίστις, καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία· ὁ γὰρ[43] νόμος[44] ὀρ-
16 γὴν κατεργάζεται· οὗ ‡γὰρ″ οὐκ[45] ἔστι νόμος, οὐδὲ[46] παράβασις. διὰ
τοῦτο[47] ἐκ πίστεως[48], ἵνα[49] κατὰ χάριν, εἰς[50] τὸ εἶναι βεβαίαν[51] τὴν ἐπαγ-
γελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ
17 πίστεως Ἀβραάμ, ὅς ἐστι πατὴρ πάντων ἡμῶν, ' (καθὼς γέγραπται,
'Ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε,') Gen. 17. 5. κατέναντι οὗ[52] ἐπίσ-
τευσε Θεοῦ, τοῦ ζωοποιοῦντος τοὺς νεκρούς, καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς
18 ὄντα. Ὃς παρ' ἐλπίδα ‡ἐπ'″ ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς[53] τὸ γενέσθαι αὐ-
τὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν, κατὰ τὸ εἰρημένον· 'Οὕτως[54] ἔσται τὸ
19 σπέρμα σου·' Gen. 15. 5. ' καὶ μὴ[55] ἀσθενήσας τῇ πίστει, †οὐ″[56] κατενό-
ησε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα †ἤδη″ νενεκρωμένον, ἑκατονταέτης[57] που ὑπάρχων
20 καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάρρας· εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ
οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ[58], ‡ἀλλ'″ ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει[59], δοὺς δόξαν τῷ
21 Θεῷ, ' †καὶ″ πληροφορηθεὶς ὅτι ὃ ἐπήγγελται, δυνατός ἐστι καὶ ποιῆσαι.
22 23 διὸ †καὶ″ ἐλογίσθη[60] αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. Οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μό-
24 νον, ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ· ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς
25 πιστεύουσιν[61] ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν Κύριον ἡνῶν ἐκ νεκρῶν[62], ' ὃς
παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.
5 ΔΙΚΑΙΩΘΕΝΤΕΣ οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνην ‡ἔχομεν″ πρὸς[1] τὸν Θεὸν
2 διὰ[2] τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ' δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν
ἐσχήκαμεν †τῇ πίστει″[3] εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἑστήκαμεν[4]· καὶ
3 καυχώμεθα ἐπ'[5] ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. οὐ μόνον[6] δέ, ἀλλὰ καὶ
‡καυχώμεθα″ ἐν[7] ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ ‡θλίψις″ ὑπομονὴν κατερ-

---

TEXTUAL: Vs. 13: A.L.Tr.T.W. om. τοῦ. Vs. 15: A.L.Tr.T.W. δέ, Codd. ℵ*,A,B,C; txt. W. marg. Codd. ℵ^c,D. Vs. 18: L. ἐφ'. Vs. 19: L.Tr.T.W. om. οὐ, Codd. ℵ,A,B,C; [A.]; txt. W. marg. Codd. D,17,37. | T.W. om. ἤδη, Cod. B; [A.L.Tr. marg.]; txt. W. marg. Codd. ℵ,A,C,D,17,37. Vs. 20: Tr.W. ἀλλά. Vs. 21: W. marg. om. καί. Vs. 22: W. om. καί; [A.L.Tr.]; txt. W. marg. Chap. 5, vs. 1: A.L. marg. Tr.T.W. ἔχωμεν, Codd. ℵ*,A,B*,C,D,17,37; txt. W. marg. Codd. ℵ^a,B². Vs. 2: A.W. marg. om. τῇ πίστει, Codd. B,D; [L.Tr.]; txt. Codd. ℵ,A,C,17,37. Vs. 3: A.Tr.W. χαυχώμενοι, Codd. B,C; txt. Tr. marg. W. marg. Codd. ℵ,A,D. | A.L.Tr.W. θλῖψις.

GRAMMATICAL: 34) W. 534. 35) W. 447*; W. 453*. 36) W. 123. 37) W. 441. 38) W. 320. 39) W. 186*. 40) W. 447. 41) W. 59; W. 109; W. 123. 42) W. 273; B. 199. 43) W. 447. 44) W. 123. 45) B. 349. 46) W. 456. 47) B. 392*. 48) W. 598. 49) W. 585. 50) B. 265. 51) W. 69. 52) W. 165*; B. 287. 53) B. 264. 54) B. 131*. 55) W. 486*. 56) B. 355. 57) B. 29. 58) B. 186. 59) W. 215*. 60) W. 523*; B. 134. 61) B. 174.4. 62) W. 123. 1) W. 186*; W. 406. 2) W. 378. 3) W. 136. 4) W. 271. 5) W. 233. 6) W. 583; B. 393.6. 7) W. 233.

γάζεται, ' ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα, ' ἡ[8] δὲ ἐλπὶς οὐ 4 5
καταισχύνει· ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ[9] ἐκκέχυται ἐν[10] ταῖς καρδίαις ἡμῶν
διὰ Πνεύματος Ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν. ‡ Ἔτι[11] γὰρ"[12] Χριστὸς ὄν- 6
των ἡμῶν ἀσθενῶν, * κατὰ καιρὸν[13] ὑπὲρ[14] ἀσεβῶν ἀπέθανε. μόλις γὰρ[15] 7
ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται[16]· ὑπὲρ γὰρ[17] τοῦ[18] ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ
τολμᾷ[19] ἀποθανεῖν· συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς † ὁ Θεός", 8
ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ[20] ἡμῶν ἀπέθανε. πολλῷ 9
† οὖν" μᾶλλον, δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, σωθησόμεθα δι'
αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς[21]. εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες[22] κατηλλάγημεν[23] τῷ Θεῷ 10
διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθη-
σόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ· οὐ μόνον[24] δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι[25] ἐν τῷ 11
Θεῷ διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν
ἐλάβομεν.

Διὰ τοῦτο ὥσπερ[26] δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσ- 12
ῆλθε, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος. καὶ οὕτως εἰς[27] πάντας ἀνθρώ-
πους † ὁ θάνατος" διῆλθεν, ἐφ'[28] ᾧ[29] πάντες[30] ἥμαρτον. ἄχρι γὰρ νό- 13
μου[31] ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ[32]· ἁμαρτία δὲ οὐκ ‡ ἐλλογεῖται"[33], μὴ[34] ὄντος
νόμου· ‡ ἀλλ'" ἐβασίλευσεν[35] ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι ‡ Μωσέως" καὶ 14
ἐπὶ[36] τοὺς † μὴ" ἁμαρτήσαντας[37] ἐπὶ[38] τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως
Ἀδάμ, ὅς[39] ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος. Ἀλλ'[40] οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, 15
οὕτω[41] καὶ τὸ χάρισμα. εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ[42] πολλοὶ
ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ
τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσε. καὶ 16
οὐχ ὡς δι' ἑνὸς ἁμαρτήσαντος[43], τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ ‡ κρῖμα" ἐξ[44]
ἑνὸς[45] εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς[46] δι-
καίωμα. εἰ γὰρ ‡ τῷ τοῦ ἑνὸς" παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε διὰ 17
τοῦ ἑνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ † τῆς δω-

---

TEXTUAL: Vs. 6: A. *εἴ γε*, Cod. B; W. marg. *εἴ γε*, or *εἰ γὰρ*; txt. Codd. ℵ,A,C,D*,17, 37. | A.L.Tr.T.W. add *ἔτι*. Vs. 8: A.W. marg. om. *ὁ θεός*, Cod. B; txt. W. marg. Codd. ℵ,A, C,17,37. Vs. 9: W. marg. om. *οὖν*. Vs. 12: W. marg. om. *ὁ θάνατος*; [A.] Vs. 13: L. marg. *ἐλλογᾶτο*. Vs: 14: A.Tr.T.W. *ἀλλὰ*. | A.L.Tr.T.W. *Μωυσέως*. | W. marg. om. *μή*. Vs. 16: T.W. *κρίμα*. Vs. 17: W.L. marg. *ἐν ἑνὶ*; W. marg. txt., or *ἐν ἑνός*. | W. marg. om. *τῆς δωρεᾶς*, Cod. B; [L.Tr. marg.]; txt. Codd. ℵ,A,C,D. | Tr. marg. *Χριστοῦ Ἰησοῦ*.

GRAMMATICAL: 8) W. 107. 9) W. 185. 10) W. 413; W. 414; B. 329. 11) W. 553; B. 389. 12) W. 447; W. 453*. 13) W. 124. 14) W. 382; W. 383 15) W. 453*. 16) W. 279*; B. 218*. 17) W. 447; W. 453*. 18) W. 117*. 19) W. 613. 20) W. 383. 21) W. 197.a. 22) B. 292. 23) W. 262. 24) W. 583*; B. 393.c. 25) W. 351*. 26) W. 569*. 27) W. 396.a. 28) W. 394. 29) W. 158*. 30) W. 609. 31) W. 123. 32) W. 123. 33) W. 85; B. 58. 34) W. 475. 35) B. 169. 36) W. 206.c; W. 409. 37) W. 82; B. 54. 38) W. 394.c. 39) W. 542.7. 40) W. 442. 41) W. 541.a. 42) W. 110. 43) W. 82; W. 340.b*; B. 54. 44) W. 368. 45) W. 584*. 46) W. 396.a.

ρεᾶς″ τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες[47], ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι διὰ τοῦ ἑνὸς
18 ‡Ἰησοῦ Χριστοῦ″. Ἄρα οὖν[48] ὡς δι' ἑνὸς παραπτώματος εἰς πάντας
ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα· οὕτω καὶ[49] δι' ἑνὸς δικαιώματος εἰς[50] πάντας
19 ἀνθρώπους[51] εἰς δικαίωσιν ζωῆς[52]. ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ
ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί[53], οὕτω καὶ διὰ[54] τῆς
20 ὑπακοῆς[55] τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. Νόμος[56] δὲ
παρεισῆλθεν, ἵνα[57] πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα. οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρ-
21 τία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις· ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν
τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ[58] ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς[59] ζωὴν
αἰώνιον, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.
6 ΤΙ οὖν ἐροῦμεν[1]; ‡ἐπιμενοῦμεν″[2] τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ;
2 ʹμὴ γένοιτο. οἵτινες[3] ἀπεθάνομεν[4] τῇ ἁμαρτίᾳ[5], πῶς ἔτι ‡ζήσομεν″[6]
3 ἐν[7] αὐτῇ; ἢ[8] ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν †Ἰησοῦν″, εἰς
4 τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπ-
τίσματος εἰς τὸν θάνατον· ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς
δόξης τοῦ πατρός, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς[9] περιπατήσωμεν[10].
5 Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν[11] τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ[12]
6 καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα. τοῦτο[13] γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς
ἡμῶν[14] ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας[15].
7 τοῦ μηκέτι δουλεύειν[16] ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ. ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται
8 ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. Εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν[17] Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι
9 καὶ ‡συζήσομεν″[18] αὐτῷ, ʹεἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, ‡οὐκ
10 ἔτι″ ἀποθνήσκει· θάνατος[19] αὐτοῦ ‡οὐκ ἔτι″ κυριεύει. ὃ[20] γὰρ ἀπέθανε,
11 τῇ ἁμαρτίᾳ[21] ἀπέθανεν ἐφάπαξ[22]. †ὃ″[23] δὲ ζῇ, ζῇ τῷ Θεῷ[24]. ʹοὕτω καὶ
ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς[25] ‡νεκροὺς μὲν εἶναι″ τῇ ἁμαρτίᾳ[26], ζῶντας δὲ
12 τῷ Θεῷ, ἐν[27] Χριστῷ Ἰησοῦ †τῷ Κυρίῳ ἡμῶν″. Μὴ[28] οὖν βασιλευέτω

TEXTUAL: Chap. 6, vs. 1: A.L.Tr.T.W. *ἐπιμένωμεν*, Codd. A,B,C,D,17,37. Vs. 2: L. marg. *ζήσωμεν*, Codd. C,17. Vs. 3: W. marg. om. *Ἰησοῦν*. Vs. 8: A.L.Tr.T.W. *συνζήσομεν*. Vs. 9: E.L.Tr.T.W. *οὐκέτι*. | L.Tr.T.W. *οὐκέτι*. Vs. 10: E. *ὁ*. Vs. 11: A.L. W. om. *εἶναι*, Codd. A,D,17; T.W. marg. *εἶναι νεκροὺς μὲν*, Codd. ℵ*,B,C; Tr. [*εἶναι*] *νεκροὺς μὲν*; txt. Codd. ℵᶜ,37. | A.L.Tr.T.W. om. *τῷ Κυρίῳ ἡμῶν*, Codd. A,B,D; txt. Codd. ℵ,C,17,37.

GRAMMATICAL: 47) W. 353. 48) W. 445; W. 558; B. 371. 49) W. 440.5. 50) W. 587*. 51) B. 394. 52) W. 188.β. 53) W. 110. 54) W. 421; B. 342. 55) W. 638. 56) W. 123. 57) W. 459. 58) W. 440.5. 59) W. 397; W. 418*. 1) B. 218. 2) B. 208. 3) W. 168. 4) W. 428.d. 5) W. 210; B. 178. 6) W. 86; W. 279. 7) W. 386.a. 8) W. 509. 9) W. 236.a; B. 162. 10) W. 288. 11) W. 292. 12) W. 442*; W. 451.c; B. 364. 13) W. 161. 14) B. 116. 15) W. 188.β; W. 615*. 16) W. 326; W. 612*; B. 271. 17) W. 391. 18) W. 86. 19) W. 538. 20) W. 227; B. 149. 21) B. 178. 22) W. 422. 23) W. 168. 24) W. 210. 25) W. 228; B. 113. 26) W. 210*. 27) W. 389. 28) W. 502.

ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ[29] ὑμῶν[30] σώματι, εἰς τὸ ὑπακούειν[31] † αὐτῇ″ † ἐν″
† ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ·″ ' μηδὲ[32] παριστάνετε[33] τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα 13
ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ· ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς[34] τῷ Θεῷ ‡ ὡς″ ἐκ νεκ-
ρῶν ζῶντας[35], καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ Θεῷ. ἁμαρτία[36] 14
γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει·[37] οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ[38] νόμον, ‡ ἀλλ'″ ὑπὸ χάριν.
Τί οὖν; ‡ ἁμαρτήσομεν″[39], ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον, ‡ ἀλλ'″ ὑπὸ[40] χά- 15
ριν; μὴ γένοιτο. οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ[41] παριστάνετε[42] ἑαυτοὺς[43] δούλους 16
εἰς ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε ᾧ[44] ὑπακούετε, ἤτοι[45] ἁμαρτίας † εἰς θάνατον″,
ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; χάρις δὲ τῷ Θεῷ, ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρ- 17
τίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ[46] καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε[47] τύπον διδαχῆς. '
ἐλευθερωθέντες[48] † δὲ″ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. 18
' Ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ 19
παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ[49] ἀνομίᾳ † εἰς[50]
τὴν ἀνομίαν″, οὕτω[51] νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιο-
σύνῃ εἰς ἁγιασμόν. ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε[52] τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε 20
τῇ δικαιοσύνῃ[53]. τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε, ἐφ'[54] οἷς[55] νῦν ἐπαισχύ- 21
νεσθε; τὸ * γὰρ τέλος ἐκείνων, θάνατος. νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες[56] ἀπὸ 22
τῆς ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ Θεῷ[57], ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς[58]
ἁγιασμόν· τὸ δὲ τέλος, ζωὴν αἰώνιον. τὰ γὰρ ὀψώνια[59] τῆς ἁμαρτίας, 23
θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ζωὴ αἰώνιος, ἐν[60] Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
Κυρίῳ ἡμῶν. Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, (γινώσκουσι γὰρ[1] νόμον[2] 7
λαλῶ)· ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ; ' ἡ γὰρ[3] 2
ὕπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ[4] δέδεται[5] νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ[6] ὁ ἀνήρ,
κατήργηται ἀπὸ † τοῦ νόμου″[7] τοῦ ἀνδρός[8]. ἄρα[9] οὖν ζῶντος τοῦ ἀν- 3
δρὸς μοιχαλὶς χρηματίσει[10], ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ
ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι[11] αὐτὴν μοιχαλίδα,

---

TEXTUAL: Vs. 12: A.L.Tr.T.W. om. *αὐτῇ*, Codd. ℵ,A,B,C*; txt. W. marg. Codd. C³, D,(17),37. | A.L.Tr.T.W. om. *ἐν*, Codd. ℵ,A,B,C*; txt. Codd. C³,17,37. | W. marg. om. *ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ*, Cod. D, txt. ℵ,A,B,C,17,37. Vs. 13: A.L.Tr.T.W. *ὡσεὶ*. Vs. 14: A.L.Tr.T.W. *ἀλλὰ*. Vs. 15: A.L.Tr.T.W. *ἁμαρτήσωμεν*, ℵ,A,B,C.D,17,37. | A.L.Tr.T.W. *ἀλλὰ*. Vs. 16: W. marg. om. *εἰς θάνατον*. Vs. 18: W. marg. om. *δὲ*. Vs. 19: W. marg. om. *εἰς τὴν ἀνομίαν*. Vs. 21: A.L.W. marg. add *μὲν*; [Tr. marg.] Chap. 7, vs. 2: E. om. *τοῦ νόμου*.

GRAMMATICAL: 29) W. 524. 30) B. 116. 31) B. 265. 32) W. 488. 33) W. 314. 34) B. 113. 35) B. 307. 36) W. 120. 37) W. 279; W. 316*. 38) B. 341. 39) W. 82; W. 279*; B. 54; B. 208. 40) W. 420. 41) B. 399. 42) W. 266. 43) B. 113. 44) W. 158. 45) W. 440.6. 46) W. 368. 47) W. 261*.2; W. 164.2.b. 48) W. 197. 49) W. 128.a; B. 98. 50) W. 397. 51) B 9. 52) B. 50. 53) W. 210*; B. 179. 54) W. 158*; W. 221. 55) W. 141: B. 282. 56) W. 197. 57) B. 179. 58 W. 417*. 59) W. 176. 60) W. 389. 1) W. 446. 2) W. 123. 3) W. 446. 4) W. 209.a. 5) W. 271*. 6) W. 293.b. 7) B. 322*. 8) W. 188.b. 9) W. 445; W. 558; B. 371. 10) W. 280; B. 37. 11) W. 324.a; B. 269.b.

4 γενομένην[12] ἀνδρὶ ἑτέρῳ. ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε[13]
τῷ νόμῳ[14] διὰ[15] τοῦ σώματος τοῦ[16] Χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι[17] ὑμᾶς ἑτέ-
5 ρῳ[18], τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ Θεῷ. ὅτε γὰρ
ἦμεν[19] ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ[20] διὰ τοῦ νόμου ἐν
ηργεῖτο[21] ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, εἰς τὸ καρποφορῆσαι[22] τῷ θανάτῳ
6 νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ[23] τοῦ νόμου, ‡ἀποθανόντες" ἐν ᾧ κατειχόμεθα,
ὥστε δουλεύειν †ἡμᾶς" ἐν καινότητι πνεύματος, καὶ οὐ[24] παλαιότητι
γράμματος.
7 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία[25]; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν
οὐκ ἔγνων[26], εἰ μὴ[27] διὰ νόμου· τήν τε γὰρ[28] ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν, εἰ μὴ
8 ὁ νόμος ἔλεγεν, "Οὐκ ἐπιθυμήσεις."[29] **Exod. 20. 17.** ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ
ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς ‡κατειργάσατο"[30] ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν.
9 χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά· ' ἐγὼ δὲ ἔζων[31] χωρὶς νόμου ποτέ. ἐλ-
10 θούσης δὲ τῆς ἐντολῆς, ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, ' ἐγὼ δὲ ἀπέθανον· καὶ
11 εὑρέθη[32] μοι ἡ ἐντολὴ ἡ[33] εἰς ζωήν, αὕτη[34] εἰς θάνατον. ἡ γὰρ ἁμαρτία[35]
ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέ με, καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκ-
12 τεινεν. ὥστε ὁ μὲν νόμος[36] ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ[37] δικαία καὶ
13 ἀγαθή. Τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ[38] ‡γέγονε" θάνατος; μὴ γένοιτο· ‡ἀλλὰ"[39]
ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ[40] ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάν-
ατον[41], ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐν-
14 τολῆς. Οἴδαμεν ‡γὰρ" ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν. ἐγὼ δὲ ‡σαρκι-
15 κός"[42] εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ[43] τὴν ἁμαρτίαν. ὃ γὰρ κατεργάζομαι, οὐ
γινώσκω· οὐ[44] γὰρ ὃ θέλω, †τοῦτο"[45] πράσσω· ἀλλ' ὃ μισῶ, τοῦτο
16 ποιῶ. εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, ‡σύμφημι" τῷ νόμῳ ὅτι καλός.
17 νυνὶ δὲ ‡οὐκ ἔτι"[46] ἐγὼ[47] κατεργάζομαι αὐτό, ‡ἀλλ'" ἡ ‡οἰκοῦσα" ἐν ἐμοὶ
18 ἁμαρτία. Οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, ‡τουτέστιν"[48] ἐν τῇ σαρκί μου,

---

TEXTUAL: Vs. 6: E. *ἀποθανόντος.* | W. marg. om. *ἡμᾶς,* Codd. ℵ.A,C,D,17,37; [L.Tr.]; txt. B. Vs. 8: A.Tr.T.W. *κατηργάσατο,* Codd. B*,D; txt. Codd. ℵ,A,B²,C. Vs. 13: A. L.Tr.T.W. *ἐγένετο,* Codd. ℵ,A,B,C,D; txt. Codd. 17,37. | A L. *ἀλλ'.* Vs. 14: L.marg. W.marg. *δέ,* Codd. A,D; txt. Codd. ℵ,B.C. | A.L.Tr.T.W. *σάρκινός,* Codd. ℵ*,A,B,C,D,17; txt. ℵᶜ,37. Vs. 15: W. marg. om. *τοῦτο.* Vs. 16: T. *σύνφημι.* Vs. 17: L.Tr.T.W. *οὐκέτι.* | A.L.Tr.T.W. *ἀλλὰ.* | T.W. marg. *ἐνοικοῦσα,* Codd. ℵ,B; txt. Codd. A,C,D. Vs. 18: T.W. *τοῦτ' ἔστιν.*

GRAMMATICAL: 12) W. 343.2. 13) W. 301. 14) B. 178. 15) W. 381. 16) W. 118. 17) B. 265. 18) W. 210*. 19) B. 50. 20) W. 133.b. 21) W. 258; B. 193. 22) W. 329; B. 265. 23) B. 322*. 24) B. 349*. 25) B. 124.a. 26) W. 305. 27) W. 477.c. 28) W. 448. 29) W. 316. 30) B. 33. 31) W. 87; B. 59. 32) W. 616*. 33) B. 91. 34) W. 160; B. 109. 35) W. 189. 36) B. 366. 37) W. 520. 38) W. 211.b. 39) W. 41. 40) B. 304. 41) W. 123. 42) W. 98. 43) W. 407.*. 44) B. 348. 45) W. 160.4; B. 306. 46) W. 618.10. 47) W. 152.6. 48) W. 530.

ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλειν[49] παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν
‡ οὐχ″ εὑρίσκω. οὐ[50] γὰρ ὃ θέλω, ποιῶ ἀγαθόν·[51] ‡ ἀλλ’″ ὃ οὐ θέλω κα- 19
κόν, τοῦτο[52] πράσσω. εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω † ἐγώ″, τοῦτο ποιῶ, ‡ οὐκ ἔτι″ 20
ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ‡ ἀλλ’″ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. Εὑρίσκω 21
ἄρα τὸν νόμον[53] τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παρά-
κειται. συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ κατὰ[54] τὸν ἔσω[55] ἄνθρω- 22
πον· βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου[56] ἀντιστρατευόμενον 23
τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου, καὶ αἰχμαλωτίζοντά με* τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας
τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου. ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσε- 24
ται[57] ἐκ[58] τοῦ σώματος τοῦ θανάτου[59] τούτου; ‡ εὐχαριστῶ″[60] τῷ Θεῷ 25
διὰ[61] Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. ἄρα[62] οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ † μὲν″
νοΐ[63] δουλεύω νόμῳ Θεοῦ· τῇ δὲ σαρκί, νόμῳ ἁμαρτίας.

Οὐδὲν ἄρα[1] νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν[2] Χριστῷ Ἰησοῦ, † μὴ κατὰ σάρκα 8
περιπατοῦσιν″[3], † ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα″. ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς 2
ζωῆς ἐν[4] Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέ ‡ με″ ἀπὸ τοῦ νόμου[5] τῆς ἁμαρτίας
καὶ τοῦ[6] θανάτου. Τὸ γὰρ ἀδύνατον[7] τοῦ νόμου, ἐν[8] ᾧ ἠσθένει διὰ 3
τῆς σαρκός, ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρ-
τίας καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν[9] ἐν τῇ σαρκί, ἵνα τὸ 4
δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν, τοῖς[10] μὴ[11] κατὰ σάρκα περιπα-
τοῦσιν[12], ἀλλὰ[13] κατὰ[14] πνεῦμα. Οἱ γὰρ[15] κατὰ σάρκα ὄντες, τὰ τῆς 5
σαρκὸς φρονοῦσιν· οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα, τὰ τοῦ πνεύματος. τὸ γὰρ[16] 6
φρόνημα τῆς σαρκός, θάνατος· τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ζωὴ καὶ
εἰρήνη. Διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκός, ἔχθρα εἰς[17] Θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ 7
τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται, οὐδὲ γὰρ δύναται[18]· οἱ δὲ[19] ἐν σαρκὶ ὄντες, 8
Θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, ‡ ἀλλ’″ ἐν πνεύ- 9
ματι, εἴπερ πνεῦμα Θεοῦ[20] οἰκεῖ εν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ

TEXTUAL: Vs. 18: A.L.Tr.T.W. οὐ, Codd. ℵ,A,B,C; txt. D.17,37. Vs. 19: A.Tr.T.W. ἀλλά. Vs. 20: L.Tr.W. om. ἐγὼ, Codd. B,C,D; [A.Tr. marg.]; txt. ℵ,A,17,37. | L.Tr.T.W. οὐκέτι. | A.Tr.T.W. ἀλλὰ. Vs. 23: Tr.T.W. add ἐν, Codd. ℵ,B,D,17,37; [A. ἐν]; txt. W. marg., Codd. A,C. Vs. 25: A.L.Tr.T.W. χάρις. | T. om. μὲν. Chap. 8, vs. 1: A.L.Tr.T.W. om. μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, Codd. ℵ*,B,C,D*; txt. ℵ^c,A,D^b,17,37. | A.L.Tr.T.W. om. ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα, Codd. ℵ*,A,B,C,D*; txt. ℵ^c,D^c,17,37. Vs. 2: L. marg. T.Tr. marg. σε. Codd. ℵ,B: txt. Codd. A,C,D,17,37. Vs. 9: A.Tr.T.W. ἀλλὰ.

GRAMMATICAL: 49) W. 320.a; B. 262. 50) B. 349. 51) W. 528.d. 52) W. 160; B. 306. 53) W. 557*; B. 388*. 54) W. 401. 55) B. 378. 56) B. 110. 57) W. 286*. 58) W. 197.a. 59) W. 189*; B. 162. 60) W. 601. 61) W. 378. 62) B. 371. 63) W. 62.2.b. 1) W. 445. 2) W. 390. 3) W. 135. 4) W. 137.b. 5) W. 197. 6) W. 126; B. 100.3. 7) W. 231*; W. 235*; W. 534.10; W. 574; B. 154*; B. 381. 8) W. 387; B. 331. 9) B. 165. 10) W. 134.c; B. 294.b. 11) W. 477.b; W. 482.5. 12) W. 57. 13) B. 391.a. 14) W. 420. 15) W. 447.d. 16) W. 453.a. 17) W. 397. 18) W. 594. 19) W. 452.a; B. 363. 20) W. 122.

10 οὐκ[21] ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ[22]. εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν
11 σῶμα νεκρὸν ‡ δι'' ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην[23]. εἰ δὲ
τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος*Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ[24] ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας
† τὸν'' Χριστὸν*ἐκ νεκρῶν ζωοποιήσει † καὶ'' τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν, διὰ[25]
‡ τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ πνεῦμα'' ἐν ὑμῖν.
12 ἌΡΑ[26] οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκί[27], τοῦ κατὰ σάρκα
13 ζῆν[28]· εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς
14 πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε. Ὅσοι γὰρ πνεύματι[29] Θεοῦ
15 ἄγονται, οὗτοί ‡ εἰσιν υἱοὶ Θεοῦ''[30]· οὐ γὰρ ἐλάβετε[31] πνεῦμα ‡ δουλείας''
πάλιν εἰς[32] φόβον, ‡ ἀλλ''' ἐλάβετε πνευμα[33] υἱοθεσίας, ἐν[34] ᾧ κράζομεν,
16 " Ἀββᾶ, ὁ πατήρ[35]. Αὐτὸ τὸ πνεῦμα ‡ συμμαρτυρεῖ'' τῷ πνεύματι ἡμῶν,
17 ὅτι ἐσμὲν τέκνα Θεοῦ[36]. εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν
Θεοῦ, ‡ συγκληρονόμοι'' δὲ Χριστοῦ· εἴπερ ‡ συμπάσχομεν'', ἵνα[37] καὶ
18 συνδοξασθῶμεν. Λογίζομαι γὰρ ὅτι[38] οὐκ ἄξια[39] τὰ παθήματα τοῦ νῦν
19 καιροῦ πρὸς[40] τὴν μέλλουσαν[41] δόξαν ἀποκαλυφθῆναι[42] εἰς ἡμᾶς. Ἡ
γὰρ ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ
20 ἀπεκδέχεται. τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ[43] ἑκοῦσα,
21 ἀλλὰ διὰ[44] τὸν ὑποτάξαντα, ‡ ἐπ''' ἐλπίδι,' ‡ ὅτι'' καὶ αὐτὴ[45] ἡ κτίσις
ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς ‡ δουλείας''[46] τῆς φθορᾶς[47] εἰς τὴν ἐλευθερίαν
22 τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. οἴδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις[48] συσ-
23 τενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· οὐ μόνον δέ[49], ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ[50] τὴν
ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος[51] ἔχοντες[52], καὶ † ἡμεῖς'' αὐτοὶ[53] ἐν ἑαυτοῖς[54] στενά-
ζομεν, υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν[55] ἀπολύτρωσιν[56] τοῦ σώματος[57] ἡμῶν.
24 ' τῇ γὰρ ἐλπίδι[58] ἐσώθημεν. ἐλπὶς δὲ βλεπομένη[59], οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ
25 γὰρ βλέπει τις, τί † καὶ''[60] ἐλπίζει[61]; εἰ δὲ ὃ[62] οὐ βλέπομεν, ἐλπίζομεν[63],

---

TEXTUAL: Vs. 10: A.L.Tr.T.W. *διὰ.* Vs. 11: Tr.T.W. add *τὸν*, Codd. ℵ*,A,B; [A.]; txt. W. marg. Codd. ℵc,C,D,17,37. | A.L.Tr.T.W. om. *τον*, Codd. ℵ,A,B,C,D; txt. 17,37. | L. adds [*Ἰησουν*]; T. places *Χριστὸν Ἰησούν* before *ζωοποιήσει.* | [Tr. marg.] | E.T.W. marg. *τοῦ ἐνοικοῦντος ἀυτοῦ πνεύματος.* Vs. 14: A.L.Tr T. *υἱοί εἰσιν Θεοῦ*; L. marg. Tr. marg. W. *υἱοι Θεοῦ εἰσίν.* Vs. 15: T. *δουλίας.* | A.L.Tr.T.W. *ἀλλὰ.* Vs. 16: T.W. *συν.* Vs. 17: T.W. *συν.* | A.T.W. *συν.* Vs. 20: T. *ἐφ'.* Vs. 21: T. *διότι.* | T. *δουλίας.* Vs. 23: L.Tr. [*ἡμεῖς*]; W. marg. om. *ἡμεῖς.* Vs. 24: L.Tr.W. marg. om. *καὶ*; [A.]

GRAMMATICAL: 21) W. 477.c; B. 346. 22) W. 195.b; B. 163. 23) W. 120. 24) W. 292. 25) W. 399. 26) W. 445. 27) W. 209; W. 556*. 28) W. 326; B. 268. 29) W. 122. 30) W. 122. 31) W. 521.a. 32) W. 397. 33) B. 398.a. 34) W. 387. 35) B. 140. 36) W. 122. 37) W. 459. 38) W. 321. 39) W. 550. 40) W. 405*.d; B. 340. 41) B. 388. 42) W. 334. 43) W. 485. 44) W. 399*. 45) B. 109. 46) W. 197; W. 621. 47) W. 531. 48) W. 124. 49) B. 393.f. 50) W. 150.a. 51) W. 531. 52) W. 528; B. 80. 53) W. 150.a. 54) W. 150.a; B. 113. 55) W. 117. 56) B. 400. 57) W. 187*. 58) W. 216.d. 59) W. 340.a. 60) W. 437. 61) W. 284*. 62) W. 543. 63) W. 292.

δι'[64] ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμ- 26
βάνεται ‡ ταῖς ἀσθενείαις" ἡμῶν· τὸ[65] γὰρ τί ‡ προσευξώμεθα"[66] καθὸ δεῖ,
οὐκ οἴδαμεν, ‡ ἀλλ'" αὐτὸ[67] τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει[68] † ὑπὲρ ἡμῶν"
στεναγμοῖς ἀλαλήτοις· ὁ δὲ ‡ ἐρευνῶν"[69] τὰς καρδίας οἶδε τί τὸ φρόνη- 27
μα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ[70] Θεὸν[71] ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων. Οἴδαμεν 28
δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα[72] συνεργεῖ * εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ
πρόθεσιν κλητοῖς[73] οὖσιν. ὅτι οὓς[74] προέγνω[75], καὶ προώρισε συμμόρ- 29
φους[76] τῆς εἰκόνος[77] τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι[78] αὐτὸν πρωτότοκον
ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· ' οὓς δὲ προώρισε, τούτους καὶ ἐκάλεσε· καὶ οὓς 30
ἐκάλεσε, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσε, τούτους καὶ ἐδό-
ξασε[79]. Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ Θεὸς ὑπὲρ[80] ἡμῶν, τίς καθ' 31
ἡμῶν; ὅς γε[81] τοῦ ἰδίου[82] υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ‡ ἀλλ'" ὑπὲρ ἡμῶν πάντων 32
παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται[83]; 33
τίς ἐγκαλέσει κατὰ[84] ἐκλεκτῶν[85] Θεοῦ; Θεὸς ὁ[86] δικαιῶν[87]· ' τίς ὁ 34
‡ κατακρίνων"; Χριστὸς * ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ † καὶ" ἐγερθείς, * ὃς
† καὶ" ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. τίς ἡμᾶς 35
χωρίσει[88] ἀπὸ τῆς ἀγάπης[89] τοῦ Χριστοῦ[90]; ‡ θλίψις", ἢ[91] στενοχωρία,
ἢ διωγμός, ἢ λιμός, ἢ γυμνότης, ἢ κίνδυνος, ἢ μάχαιρα; ' καθὼς γέγραπ- 36
ται, ' Ὅτι[92] ‡ ἕνεκά" σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν· ἐλογίσθημεν ὡς
πρόβατα σφαγῆς.' Psa. 43. 44.) 23. Ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν 37
διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε[93] θάνατος οὔτε 38
ζωή, οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαί, ‡ οὔτε δυνάμεις", οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε
μέλλοντα, ' οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος, οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται 39
ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τῆς[94] ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ‡ τῷ
Κυρίῳ" ἡμῶν.

TEXTUAL: Vs. 26: A.L.Tr.T.W. *τῇ ἀσθενείᾳ*, Codd. ℵ,A,B,C,D,37; txt. 17. | W. marg. *προσευξομεθα*, Codd. D,17,37; txt. ℵ,A,B,C. | T.Tr.W. *ἀλλὰ*. | A.L.Tr.T.W. om. *ὑπὲρ ἡμῶν*, Codd. ℵ*,A,B,D; txt. ℵc,C,17,37. Vs. 27: T.Tr. *ἐραυνῶν*, Cod. ℵ; txt. A,B,C.D. Vs. 28: L.W. add *ὁ θεὸς*, Codd. A,B; txt. W. marg. Codd. ℵ,C,D,17,37. Vs. 32: A.L. Tr.T.W. *ἀλλὰ*. Vs. 34: L. *κατακρινῶν*. | T.W. marg. add *Ἰησοῦς*, Codd. ℵ.A,C,17; txt. B,D,37. | L.Tr.T.W. om. *καὶ*, Codd. ℵ,A,B,C,17; txt. D,37; [A.] | W. adds *ἐκ νεκρῶν*, Codd. ℵ*,A,C,17; txt. W. marg. ℵc,B,D,37. | T.W. marg. om. *καὶ*, Codd. ℵ*,A,C; txt. ℵc,B,D; [L.] Vs. 35: A.L.Tr.W. *θλιψις*. Vs. 36: A.L.Tr.T.W. *ἕνεκεν*. Vs. 38: A.L. Tr.T.W. place *οὔτε δυνάμεις* after *μέλλοντα*. Vs. 39: L. marg. *τοῦ κυρίου*.

GRAMMATICAL: 64) W. 379; W. 423*.b. 65) W. 109; B. 97. 66) W. 299; B. 255 67) W. 112. 68) W. 433. 69) B. 58. 70) W. 400*.b. 71) W. 122. 72) B. 193*. 73) W. 534.10. 74) W. 158.b. 75) B. 202. 76) W. 228. 77) W. 195. 78) B. 265.4. 79) W. 277*; W. 278. 80) W. 382. 81) W. 560. 82) W. 154; B. 118. 83) W. 90; B. 37. 84) W. 180; W. 382; B. 177. 85) W. 234.1. 86) B. 93. 87) W. 513. 88) B. 37. 89) W. 197.a. 90) W. 185. 91) W. 440.b. 92) W. 562. 93) W. 488.b; B. 367. 94) W. 133.b.

9 'ΑΛΗΘΕΙΑΝ[1] λέγω ἐν[2] Χριστῷ[3], οὐ[4] ψεύδομαι, ‡ συμμαρτυρούσης″
2 μοι τῆς συνειδήσεώς[5] μου ἐν[6] Πνεύματι Ἁγίῳ, ' ὅτι λύπη μοι ἐστὶ μεγά-
3 λη, καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου· ηὐχόμην[7] γὰρ ‡ αὐτὸς ἐγὼ
ἀνάθεμα[8] εἶναι″ ἀπὸ[9] τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ[10] τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγ-
4 γενῶν μου κατὰ σάρκα· οἵτινές εἰσιν ‡ Ἰσραηλῖται″, ὧν ἡ υἱοθεσία καὶ[11]
ἡ δόξα, καὶ † αἱ διαθῆκαι″[12] καὶ ἡ νομοθεσία, καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ
5 ἐπαγγελίαι, ' ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ[13] κατὰ σάρκα, ὁ
6 ὢν ἐπὶ πάντων Θεὸς εὐλογητὸς[14] εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. ' Οὐχ οἷον[15]
δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. οὐ[16] γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραήλ,
7 οὗτοι[17] Ἰσραήλ. οὐδ' ὅτι εἰσὶ σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα, ἀλλ'[18]
8 ' ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα.' **Gen. 21. 12.** ‡ Τουτέστιν″, οὐ τὰ
τέκνα τῆς σαρκός, ταῦτα[19] τέκνα[20] τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ τὰ τέκνα[21] τῆς ἐπαγ-
9 γελίας λογίζεται εἰς σπέρμα[22]. ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος, ' Κατὰ
10 τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι, καὶ ἔσται τῇ Σάρρᾳ υἱός.' **Gen. 18. 10.** Οὐ
μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς
11 ἡμῶν· μήπω γὰρ[23] γεννηθέντων[24], μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ[25] ‡ κα-
κόν″, ἵνα[26] ἡ κατ'[27] ἐκλογὴν ‡ τοῦ Θεοῦ πρόθεσις″ μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων,
12 ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, ‡ ἐρρήθη″[28] αὐτῇ, ' Ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ
13 ἐλάσσονι·'[29] **Gen. 25. 23.** καθὼς γέγραπται, ' Τὸν[30] Ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν
δὲ ‡ Ἡσαῦ″ ἐμίσησα.' **Mal. 1. 2, 3.**
14 15 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ[31] τῷ Θεῷ; μὴ[32] γένοιτο. τῷ ‡ γὰρ
Μωσῇ″[33] λέγει, ' Ἐλεήσω ὃν[34] ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω[35] ὃν ἂν οἰκτείρω.'
16 **Exod. 33. 19.** Ἄρα[36] οὖν οὐ[37] τοῦ θέλοντος[38], οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ
17 τοῦ ‡ ἐλεοῦντος″[39] Θεοῦ. λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραώ, ' Ὅτι εἰς
αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου[40], καὶ
18 ὅπως διαγγελῇ[41] τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ.' **Exod. 9. 16.** Ἄρα οὖν ὃν

TEXTUAL: Chap. 9, vs. 1: T.W. *συν.* Vs. 3: A.L.Tr.T.W. *ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ.* Vs. 4: T.W. *Ἰσραηλεῖται.* | L.Tr. marg. W. marg. *ἡ διαθήκη*; txt. L. marg. Vs. 8: A.Tr. T.W. *τοῦτ' ἔστιν.* Vs. 11: A.L.Tr.T.W. *φαῦλον*, Codd. ℵ.A,B,37; txt. Codd. D,17. | A. L.Tr.T.W. *πρόθεσις τοῦ Θεοῦ.* Vs. 12: A.L.Tr.T.W. *ἐρρέθη.* Vs. 13: E.L.T.W. *Ἠσαῦ.* Vs. 15: A.L. *Μωσῇ γὰρ*; L. marg. *Μωσεῖ γὰρ*; Tr.T.W. *Μωυσεῖ γὰρ.* Vs. 16: A.L.Tr.T. W. *ἐλεῶντος.* Vs. 18: A. marg. W. *ἐλεᾷ.*

GRAMMATICAL: 1) W. 537.a; B. 403.b. 2) W. 390*. 3) W. 248. 4) W. 540.4. 5) W. 562 6) W. 390. 7) W. 71.b; W. 283; B. 34; B. 217*. 8) W. 32. 9) W. 370; B. 322*. 10) W. 382. 11) W. 520. 12) W. 177*. 13) W. 230. 14) W. 586*. 15) W. 597*; B. 372*. 16) W. 171.1. 17) W. 160; B. 306; B. 399. 18) B. 11. 19) W. 160; B. 306. 20) W. 110.4; B. 120; B. 125. 21) W. 514. 22) W. 228; B. 151. 23) W. 562. 24) W. 589*; B. 133; B. 314. 25) W. 441. 26) W. 459. 27) W. 193; W. 425; B. 162. 28) B. 57; B. 393.f. 29) W. 245. 30) W. 113. 31) W. 395.b. 32) W. 500.a; B. 248. 33) W. 66; B. 19. 34) W. 221. 35) W. 88; B. 64. 36) W. 445. 37) W. 598*. 38) B. 163. 39) W. 85; B. 57. 40) W. 143. 41) W. 82. 42) W. 588.

*θέλει[42] ‡ἐλεεῖ″[43]· ὃν δὲ θέλεει, σκληρύνει. Ἐρεῖς[44] ‡ οὖν μοι″, ‘Τί * ἔτι* 19
μέμφεται; τῷ † γὰρ″ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκε[45];’ ‡ Μενοῦνγε[46], 20
ὦ[47] ἄνθρωπε″[48], σὺ[49] τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος[50] τῷ Θεῷ; μὴ ἐρεῖ[51] τὸ
πλάσμα τῷ πλάσαντι, ‘Τί με ἐποίησας οὕτως[52];’ Ἢ οὐκ ἔχει ἐξου- 21
σίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ[53], ἐκ τοῦ[54] αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι[55] ὃ μὲν
εἰς[56] τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς[57] ἀτιμίαν; εἰ δὲ θέλων ὁ Θεὸς ἐνδείξασθαι 22
τὴν[58] ὀργήν, καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν[59] αὐτοῦ, ἤνεγκεν[60] ἐν πολλῇ μα-
κροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν· † καὶ″ ἵνα γνωρίσῃ τὸν 23
πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ[61] σκεύη ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν;
οὓς καὶ[62] ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν· ὡς 24
καὶ ἐν[63] τῷ ‡ Ὡσηὲ″ λέγει, ‘Καλέσω τὸν οὐ[64] λαόν μου, λαόν μου· καὶ 25
τὴν οὐκ[65] ἠγαπημένην, ἠγαπημένεν.’ **Hos. 2. 25.** *‘Καὶ ἔσται[66], ἐν τῷ τόπῳ* 26
οὗ ‡ ἐρρήθη″[67] † αὐτοῖς″, Οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται[68] υἱοὶ Θεοῦ
ζῶντος.’ **Hos. 1. 10.** *‡ Ἡσαΐας″ δὲ κράζει ὑπὲρ[69] τοῦ Ἰσραήλ, ‘Ἐὰν ᾖ ὁ* 27
ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ‡ κατάλειμμα″
σωθήσεται· ' λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων † ἐν δικαιοσύνῃ· ὅτι 28
λόγον συντετμημένον″ ποιήσει Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς.’ **Isa. 10. 22.** *Καὶ* 29
καθὼς προείρηκεν ‡ Ἡσαΐας″, ‘Εἰ μὴ Κύριος Σαβαὼθ ‡ ἐγ κατέλιπεν″
ἡμῖν σπέρμα, ὡς[70] Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν[71], καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ‡ ὡμοιώ-
θημεν[72].’ **Isa. 1. 9.** *Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ[73] μὴ διώκοντα δικαιο-* 30
σύνην, κατέλαβε δικαιοσύνην, δικαιοσύνην[74] δὲ[75] τὴν ἐκ πίστεως·
Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης, εἰς νόυον † δικαιοσύνης″ οὐκ ἔφ- 31
θασε[76]. ' διατί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως[77], ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων † νόμου″· προσ- 32
έκοψαν † γὰρ″ τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος, ' καθὼς γέγραπται, ‘Ἰδοὺ 33

Textual: Vs. 19: A.L.Tr.T.W. *μοι οὖν.* | L.W. add *οὖν*; [A.Tr. marg.]; W. marg. om. *οὖν.* Vs. 20: A.L.Tr.T.W. *ὦ ἄνθρωπε, μενοῦνγε*; W.marg. om. *μενοῦνγε.* Vs. 23: W. marg. om. *καὶ*; [Tr. marg.] Vs. 25: A.Tr.T.W. Ὡσηὲ. Vs. 26: A.L.Tr.T.W. *ἐρρέθη.* | Tr. om. *αὐτοῖς*, Cod. B; txt. Codd. ℵ,A,D; [L.Tr. marg.] Vs. 27: L. Ἡσαΐας. | A.L.Tr.T.W. *ὑπόλειμμα*, Codd. ℵ*,A,B; txt. Codd. ℵ^a,D. Vs. 28: L.Tr.T.W. om. *ἐν δικαιοσύνῃ· ὅτι λόγον συντετμημένον*, Codd. ℵ*,A,B: txt. Codd. ℵ^c,D,17,37; [A.Tr. marg.] Vs. 29: L. Ἡσαΐας. | T. *ἐν.* | L. marg. W. *ὁμοιώθημεν.* Vs. 31: A.L.Tr.T.W. om. *δικαιοσύνης*, Codd. ℵ*,A,B,D,17; txt. Codd. ℵ^c,37. Vs. 32: L.Tr.T.W. om. *νόμου*, Codd. ℵ*,A,B; txt. Codd. ℵ^c,D,17,37; [A.] | A.L.Tr.T.W. om. *γὰρ*, Codd. ℵ*,A,B,D*; txt. Codd. ℵ^c,D^c, 17,37.

Grammatical: 43) W. 85. 44) W. 280; B. 218. 45) W. 274*. 46) W. 559: B. 371. 47) W. 183.3. 48) W. 549. 49) B. 388. 50) B. 294.b. 51) W. 511.b. 52) W. 465. 53) W. 191; B. 387. 54) W. 112. 55) B. 260*. 56) W. 397. 57) W. 105. 58) W. 108.b. 59) W. 235. 60) W. 570. 61) W. 409. 62) W. 528. 63) W. 385. 64) W. 476. 65) B. 350; B. 353. 66) B. 278. 67) B. 57. 68) W. 615.8. 69) W. 383; B. 335. 70) W. 602; B. 177. 71) W. 304.b. 72) B. 34. 73) W. 139. 74) B. 93. 75) W. 443. 76) W. 90. 77) W. 617*.

τίθημι ἐν[78] Σιὼν λίθον προσκόμματος, καὶ πέτραν σκανδάλου· καὶ[79]
† πᾶς″ ὁ πιστεύων ἐπ'[80] αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται.' **Isa. 8. 14; 28. 16.**
10 'ΑΔΕΛΦΟΙ[1], ἡ μὲν[2] εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας, καὶ ἡ[3] δέησις † ἡ″
2 πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ[4] ‡ τοῦ 'Ισραήλ″ † ἐστιν″ εἰς σωτηρίαν. μαρτυρῶ
3 γὰρ αὐτοῖς[5] ὅτι ζῆλον Θεοῦ[6] ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ'[7] ἐπίγνωσιν. ἀγνο-
οῦντες γὰρ[8] τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν[9] † δικαιοσύνην″
4 ζητοῦντες στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ[10] οὐχ ὑπετάγησαν. τέλος[11]
5 γὰρ νόμου[12] Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι. ‡ Μωσῆς″
γὰρ γράφει τὴν δικαιοσύνην τὴν[13] ἐκ † τοῦ″ νόμου, ‡ ' ″Οτι″ ὁ ποιήσας
6 † αὐτὰ″ ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν ‡ αὐτοῖς″. **Lev. 18. 5.** 'Η δὲ ἐκ πίστεως
δικαιοσύνη οὕτω λέγει, ' Μὴ εἴπῃς ἐν † τῇ″ καρδίᾳ σου, Τίς ἀναβήσεται
7 εἰς τὸν οὐρανόν ;' τοῦτ' ἔστι Χριστὸν καταγαγεῖν[14]· ' ἤ, Τίς καταβή-
σεται εἰς τὴν ἄβυσσον ;' τοῦτ' ἔστι Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν.
8 ἀλλὰ τί λέγει ; ' 'Εγγύς[15] σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν
τῇ καρδίᾳ σου.' **Deut. 30. 11-14.** τοῦτ' ἔστι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσ-
9 σομεν· ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου ‡ Κύριον 'Ιησοῦν″, καὶ
πιστεύσῃς ἐν[16] τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σω-
10 θήσῃ· καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται[17] εἰς δικαιοσύνην, στόματί[18] δὲ ὁμολογεῖ-
11 ται[19] εἰς[20] σωτηρίαν. Λέγει γὰρ ἡ γραφή, ' Πᾶς ὁ πιστεύων[21] ἐπ' αὐτῷ
12 οὐ καταισχυνθήσεται.' **Isa. 28. 16.** Οὐ γάρ ἐστι διαστολὴ 'Ιουδαίου τε
καὶ ῞Ελληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς Κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς[22] πάντας τοὺς
13 ἐπικαλουμένους αὐτόν. ' Πᾶς γὰρ ὃς ἂν[23] ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα Κυ-
14 ρίου, σωθήσεται.' **Joel 2. 32.** Πῶς οὖν ‡ ἐπικαλέσονται″[24] εἰς[25] ὃν[26] οὐκ[27]
ἐπίστευσαν[28]; πῶς δὲ ‡ πιστεύσουσιν″ οὗ[29] οὐκ ἤκουσαν ; πῶς δὲ ‡ ἀκού-

---

TEXTUAL: Vs. 33: A.L.Tr.T.W. om. *πᾶς*, Codd. ℵ,A,B,D; txt. Codd. 17,37. Chap. 10, vs. 1: A.L.Tr.T.W. om. *ἡ*. | A.L.Tr.T.W. *αυτῶν*, Codd. ℵ,A,B,D,17; txt. Cod. 37. | A.L.Tr.T.W. om. *ἐστιν*, Codd. ℵ*,A,B,D; txt. Codd. ℵc,17,37. Vs. 3: L.Tr.W. om. *δικαιοσύνην*, Codd. A,B,D; txt. Codd. ℵ,17; [A.] Vs. 5: A.L.Tr.T.W. *Μωυσῆς*. | A.Tr.T. om. *τοῦ*, Codd. ℵ,B; txt. Codd. D,17*,37. | L. marg. Tr. marg. T.W. place *ὅτι* immediately after *γράφει*; txt. W. marg.|T.W. om. *αὐτὰ*; [L.Tr. marg.] | A.L.Tr.T.W. *αὐτῇ*, Codd. ℵ*, A,B,17; txt. Codd. ℵc,D. Vs. 6: E. om. *τῇ*. Vs. 9: L. marg. Tr. marg. W. marg. *ὅτι Κύριος 'Ιησοῦς*, Cod. B; txt. Codd. ℵ,(A),D. Vs. 14: A.L.Tr.T.W. *ἐπικαλέσωνται*, Codd. ℵ,A,B,D; txt. Codd. 17s,37. | A.L.Tr.T.W. *πιστεύσωσιν*, Codd. ℵ,B,D; txt. L. marg. Codd. A,17s,37. | A.L.Tr.W. *ἀκούσωσιν*, Codd. ℵc,A2,B,17,37; T. *ἀκούσονται*, Codd. ℵ*,D.

GRAMMATICAL: 78) B. 329. 79) W. 435. 80) W. 233.d; B. 174.5. 1) W. 537.d; B. 403. 2) W. 575*; B. 366. 3) W. 133.b. 4) W. 412; W. 383. 5) W. 212.b. 6) W. 185*.a. 7) W. 403*. 8) W. 447.d. 9) B. 117. 10) W. 186*. 11) B. 123. 12) W. 123. 13) W. 133.b. 14) B. 261. 15) W. 195; B. 131. 16) B. 182. 17) B. 173. 18) W. 639. 19) B. 176. 20) W. 120; W. 396.c. 21) B. 174. 22) W. 397. 23) W. 307. 24) W. 279*; W. 285*; B. 208. 25) W. 158*. 26) W. 166; B. 105. 27) W. 480.3. 28) B. 174. 29) W. 158*; W. 199.c.

σουσι″[30] χωρὶς κηρύσσοντος; ' πῶς δὲ ‡ κηρυξουσιν″, ἐὰν μὴ[31] ἀποστα- 15
λῶσι; καθὼς γέγραπται, ‘Ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες[32] † τῶν εὐαγγελιζομένων
εἰρήνην″, τῶν εὐαγγελιζομένων † τὰ″ ἀγαθά.’ **Isa. 52. 7; Nah. 1. 15.** Ἀλλ' 16
οὐ[33] πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ· ‡ Ἡσαΐας″ γὰρ λέγει, ‘Κύριε,
τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;’ **Isa. 53. 1.** Ἄρα[34] ἡ πίστις ἐξ[35] ἀκοῆς, ἡ 17
δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος[36] ‡ Θεοῦ″. ἀλλὰ λέγω, Μὴ[37] οὐκ ἤκουσαν; με- 18
νοῦνγε[38] ‘εἰς πᾶσαν τὴν γῆν[39] ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν[40], καὶ εἰς τὰ
πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν.’ **Psa. 18. (19.) 5.** Ἀλλὰ[41] λέγω, 19
Μὴ ‡ οὐκ ἔγνω Ἰσραήλ[42]; πρῶτος[43] † Μωσῆς″ λέγει, ‘Ἐγὼ παραζηλώσω
ὑμᾶς ἐπ'[44] οὐκ[45] ἔθνει, ‡ ἐπὶ″ ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ[46] ὑμᾶς.’ **Deut. 32. 21.**
‡ Ἡσαΐας″ δὲ ἀποτολμᾷ[47] καὶ λέγει, ‘Εὑρέθην[48] τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, 20
ἐμφανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσι.’ **Isa. 65. 1.** πρὸς[49] δὲ τὸν Ἰσ- 21
ραὴλ λέγει, ‘Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν
ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.’ **Isa. 65. 2.**

ΛΕΓΩ οὖν, Μὴ[1] ἀπώσατο[2] ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ[3] γένοιτο· καὶ **11**
γὰρ[4] ἐγὼ ‡ Ἰσραηλίτης″ εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς ‡ Βενϊαμίν″.
οὐκ ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὃν προέγνω. ἢ οὐκ οἴδατε ἐν[5] 2
‡ Ἡλίᾳ″ τί λέγει ἡ γραφή; ὡς ἐντυγχάνει τῷ Θεῷ κατὰ[6] τοῦ Ἰσραήλ,
† λέγων″, ' ‘Κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν, † καὶ″ τὰ θυσιαστή- 3
ριά σου κατέσκαψαν· κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν
μου.’ **1 Kings 19. 10.** Ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; ‘Κατέλιπον 4
ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες[7] οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ[8].’
1 Kings 19. 18. Οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμμα κατ' ἐκλογὴν χά- 5
ριτος γέγονεν. εἰ[9] δὲ χάριτι, οὐκ ἔτι[10] ἐξ ἔργων· ἐπεὶ[11] ἡ χάρις οὐκ[12] 6
ἔτι γίνεται χάρις. † εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκ ἔτι ἐστὶ χάρις· ἐπεὶ τὸ ἔργον

TEXTUAL: Vs. 15: A.L.Tr.T.W. *κηρύξωσιν*, Codd. ℵ,A,B,D,17; txt. Cod 37. | L.Tr. T.W. om. *τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην*, Codd. ℵ*,A,B,C; [Tr. marg.]; A. [*εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν*]: txt. Codd. ℵ^{c},D,17,37. | A.L.Tr.W. om. *τὰ*. Vs. 16: L. Ἠσαΐας. Vs. 17: A.L.Tr.T.W. Χριστοῦ, Codd. ℵ*,B,C,D*; txt. W. marg. Codd. ℵ^{a},A,D^{b},17,37; or W. marg. om. Χριστοῦ. Vs. 19: A.L.Tr.T.W. Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω. | A.L.Tr.T.W. Μωϋσῆς. | Tr.T. ἐπ'. Vs. 20: L. Ἠσαΐας. | W. marg. adds ἐν; A.L.Tr. [ἐν.] | W. marg. adds ἐν; L.Tr. [ἐν.] Chap. 11, vs. 1: L. adds [. ὃν προέγνω.] | T.W. Ἰσραηλείτης. | A.L.Tr.T.W. Βενιαμείν. Vs. 2: A.Tr. Ἡλίᾳ, T.W. Ἠλείᾳ. | A.L.Tr.T.W. om. λέγων. Vs. 3: A.L.Tr.T.W. om. καὶ. Vs. 6: L.Tr.T.W. οὐκέτι. | L.Tr.T.W. om. εἰ δὲ to the end of the verse; [A. om. ἐστὶ before χάρις;] txt. W. marg.

GRAMMATICAL: 30) W. 82. 31) W. 477.c. 32) W. 606. 33) W. 171. 34) W. 445; W. 558. 35) W. 367. 36) W. 123. 37) W. 511.b; B. 248. 38) W. 559; B. 371. 39) W. 111. 40) W. 147. 41) W. 442.a. 42) W. 114. 43) W. 464*.2. 44) W. 393. 45) W. 476*; B. 353. 46) B. 37. 47) W. 469*. 48) W. 219.10; B. 187. 49) W. 405. 1) W. 511.b. 2) B. 69. 3) B. 248. 4) W. 448. 5) W. 385; B. 331*. 6) W. 382. 7) B. 115. 8) W. 179. 9) W. 582; B. 392*. 10) W. 618*. 11) W. 283*; B. 359. 12) W. 480.

7 οὐκ ἔτι ἐστὶν ἔργον". Τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραήλ, ‡ τούτου"[13] οὐκ ἐπέ-
8 τυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν, ' ‡ καθὼς" γέ-
γραπται, 'Ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς πνεῦμα κατανύξεως[14], ὀφθαλμοὺς τοῦ
μὴ βλέπειν[15], καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν,' Deut. 29. 4; Isa. 6. 9; 29. 10. ἕως
9 τῆς σήμερον ἡμέρας. καὶ ‡ Δαβὶδ" λέγει, 'Γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν
εἰς[16] παγίδα καὶ εἰς θήραν, καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐ-
10 τοῖς· σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν[17], καὶ τὸν νῶ-
11 τον αὐτῶν ‡ διαπαντὸς" ‡ σύγκαμψον".' Psa. 68. (69.) 23. Λέγω οὖν, μὴ
ἔπταισαν, ἵνα[18] πέσωσι; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν[19] παραπτώματι
12 ἡ σωτηρία[20] τοῖς ἔθνεσιν, εἰς[21] τὸ παραζηλῶσαι αὐτούς. εἰ δὲ τὸ
παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμου, καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθ-
13 νῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν; Ὑμῖν ‡ γὰρ" λέγω τοῖς ἔθνε-
σιν· ἐφ'[22] ὅσον μὲν[23] εἰμι ἐγὼ ἐθνῶν[24] ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου
14 δοξάζω, ' εἴ πως παραζηλώσω[25] μου τὴν σάρκα, καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐ-
15 τῶν. εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ[26] αὐτῶν, καταλλαγὴ κόσμου, τίς[27] ἡ ‡ πρόσ-
16 ληψις", εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν; ' εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ[28] ἁγία, καὶ τὸ φύραμα·[29]
17 καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι[30]. εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθη-
σαν[31], σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν[32] αὐτοῖς, καὶ ‡ συγκοινω-
νὸς" τῆς ῥίζης[33] † καὶ" τῆς πιότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου, μὴ[34] κατακαυχῶ
18 τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι[35], οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις, ‡ ἀλλ'"
19 ἡ ῥίζα σέ. Ἐρεῖς[36] οὖν, 'Ἐξεκλάσθησαν † οἱ"[37] κλάδοι, ἵνα ἐγὼ ‡ ἐγ-
20 κεντρισθῶ".' Καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ[38] ‡ ἐξεκλάσθησαν", σὺ δὲ τῇ πίστει
21 ἕστηκας. μὴ ‡ ὑψηλοφρόνει"[39], ἀλλὰ φοβοῦ· ' εἰ[40] γὰρ ὁ Θεὸς τῶν
κατὰ[41] φύσιν κλάδων[42] οὐκ[43] ἐφείσατο, † μήπως"[44] οὐδέ σου ‡ φείσηται"[45].
22 Ἴδε[46] οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν Θεοῦ· ἐπὶ μὲν[47] τοὺς πεσόντας,

---

TEXTUAL: Vs. 7: A.L.Tr.T.W. *τοῦτο*. Vs. 8: Tr.T. *καθάπερ*. Vs. 9: A.L.Tr.T.W. *Δαυείδ*. Vs. 10: A.L.Tr.W. *διὰ παντὸς*. | T.W. *συν*. Vs. 13: A.L.Tr.T.W. *δὲ*; txt. W. marg. | A.L.T.W. add *οὖν*; Tr. [*οὖν*]; W. marg. om. *μὲν οὖν*. Vs. 15: A.L.Tr.T.W. *πρόσλημψις*. Vs. 17: T.W. *συν*. | A.T.W. marg. om. *καὶ*, Codd. ℵ*,B,C; [Tr.]; txt. Codd. ℵ^c,A,D^c,17s,37. Vs. 18: A.Tr.T.W. *ἀλλὰ*. Vs. 19: A.L.Tr.T.W. om. *οἱ*, Codd. ℵ,A,C, D**.17,37; txt. W. marg. Codd. B,D*. | T.W. *εν*. Vs. 20: L.Tr. *ἐκλάσθησαν*, Codd. B. D*; txt. Codd. ℵ,A,B Mai,C,D^b,17,37. | A. marg. L. marg. Tr.T.W. marg. *ὑψηλὰ φρόνει*, Codd. ℵ,A,B; txt. Codd. C,D. Vs. 21: L.Tr.T.W. om. *μήπως*, Codd. ℵ,A,B,C; [A.]; txt. W. marg. Codd. D,17,37. | A.L.Tr.T.W. *φείσεται*, Codd. ℵ,A,B,(*Mai*, ed. 2,)C.D,17,37.

GRAMMATICAL: 13) W. 200. 14) W. 94. 15) B. 267*. 16) B. 150. 17) B. 271. 18) W. 458. 19) B. 116. 20) W. 586; B. 138. 21) B. 264. 22) W. 408.3. 23) B. 370. 24) W. 192. 25) W. 575*; B. 256. 26) W. 521.9. 27) B. 128. 28) W. 584. 29) W. 582.b; B. 392. 30) W. 585.b; B. 137. 31) W. 292; W. 637. 32) W. 391*.b. 33) W. 200. 34) W. 501.b. 35) B. 42; B. 395.c. 36) W. 280*; B. 218. 37) W. 118. 38) W. 216.c; B. 186*. 39) W. 313*.b. 40) W. 448. 41) W. 401; B. 162. 42) W. 193*. 43) W. 478.a; B. 346. 44) W. 474*; B. 353. 45) W. 504*; W. 598*. 46) W. 49. 47) W. 363.

‡ ἀποτομία″[48]· ἐπὶ δέ σε, ‡ χρηστότητα″, ἐὰν ‡ ἐπιμείνῃς″ τῇ χρηστότητι.
ἐπεὶ[49] καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ. ‡ καὶ ἐκεῖνοι″ δέ, ἐὰν μὴ ‡ ἐπιμείνωσι″ τῇ ἀπισ- 23
τίᾳ, ‡ ἐγκεντρισθήσονται″. δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ Θεὸς πάλιν ‡ ἐγκεν-
τρίσαι″ αὐτούς[50]. εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης[51] ἀγριελαίου, 24
καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης[52] εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ
κατὰ φύσιν, ‡ ἐγκεντρισθήσονται″ τῇ ἰδίᾳ[53] ἐλαίᾳ; Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς 25
ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ[54] ἦτε[55] ‡ παρ'″[56] ἑαυτοῖς
φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ[57] μέρους τῷ[58] Ἰσραὴλ[59] γέγονεν, ἄχρις[60] οὗ
τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ[61]· καὶ οὕτω πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται, κα- 26
θὼς γέγραπται, ‘"Ηξει ἐκ Σιὼν ὁ ῥυόμενος, † καὶ″ ἀποστρέψει ἀσεβείας
ἀπὸ Ἰακώβ· καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ[62] παρ' ἐμοῦ[63] διαθήκη, ὅταν[64] ἀφέλωμαι 27
τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.’ **Isa. 59. 20; 27. 9; Jer. 31. 33.** Κατὰ[65] μὲν τὸ εὐαγ- 28
γέλιον, ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλογήν, ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς
πατέρας. ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις τοῦ Θεοῦ. 29
"Ωσπερ γὰρ † καὶ″[66] ‡ ὑμεῖς ποτε″ ἠπειθήσατε τῷ Θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε 30
τῇ τούτων ἀπειθείᾳ[67]· οὕτω καὶ ‡ οὗτοι″ νῦν ἠπείθησαν τῷ ‡ ὑμετέρῳ″[68] 31
ἐλέει ἵνα[69] καὶ αὐτοὶ * ἐλεηθῶσι. συνέκλεισε γὰρ ὁ Θεὸς τοὺς πάν- 32
τα [70] εἰς ἀπείθειαν ἵνα τοὺς πάντας[71] ἐλεήσῃ. ‡ "Ω″[72] βάθος πλούτου[73] 33
καὶ σοφίας[74] καὶ[75] γνώσεως Θεοῦ. ὡς ‡ ἀνεξερεύνητα″[76] τὰ κρίματα αὐ-
τοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου; ἢ 34
τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθή- 35
σεται αὐτῷ; ' ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς[77] αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ 36
ἡ[78] δόξα[79] εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ[1] τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ Θεοῦ, παρα- 12
στῆσαι[2] τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν, ἁγίαν, ‡ εὐάρεστον τῷ Θεῷ″,
τὴν λογικὴν λατρείαν[3] ὑμῶν· καὶ μὴ ‡ συσχηματίζεσθε″ τῷ αἰῶνι τούτῳ, 2

TEXTUAL: Vs. 22: A.L.Tr.T.W. ἀποτομία. | A.L.Tr.T.W. χρηστότης Θεοῦ. | L. marg. Tr. T.W. marg. ἐπιμένῃς. Vs. 23: A.L.Tr.T.W. κἀκεῖνοι. | Tr.T. ἐπιμένωσιν, Codd. ℵ*,B,D*: txt. Codd. ℵ^c,A,C,D^c. | T.W. εν. | T.W. εν. Vs. 24: T.W. εν. Vs. 25: A.Tr.W. marg. ἐν, Codd. A,B; W. om. παρ'; txt. Tr. marg. Codd. ℵ,C,D,17,37. Vs. 26: A.L.Tr.T.W. om. καὶ. Vs. 30: A.L.Tr.T.W. om. καὶ. | L. marg. ποτε ὑμεῖς. Vs. 31: E. ἡμετέρῳ. | T.W. marg. add νῦν; L. [νῦν.] Vs. 33: A.E.Tr.T.W. ὦ. | A.Tr.T. ἀνεξεραύνητα. Chap. 12, vs. 1: T. τῷ Θεῷ εὐάρεστον. Vs. 2: A.T.W. συν; A.L.Tr. marg. W. marg. –σχηματίζεσθαι.

GRAMMATICAL: 48) B. 384*. 49) B. 359*. 50) W. 620*. 51) W. 429.4. 52) W. 430. 53) W. 154. 54) W. 477. 55) W. 287. 56) W. 387. 57) W. 423.a. 58) B. 86. 59) W. 211.a. 60) W. 42. 61) B. 231. 62) W. 131.a. 63) W. 193*. 64) W. 308. 65) W. 401. 66) W. 440. 67) W. 216.c. 68) W. 153*; B. 157. 69) W. 459*. 70) W. 178.5. 71) W. 610. 72) B. 140. 73) W. 191*; B. 23. 74) B. 154; B. 155*. 75) W. 519.7. 76) B. 58. 77) W. 418*. 78) W. 108.b. 79) B. 137. 1) W. 381.d. 2) W. 332. 3) W. 533; B. 153.

ἀλλὰ ‡μεταμορφοῦσθε″ τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοὸς †ὑμῶν″, εἰς[4] τὸ δοκι-
μάζειν ὑμᾶς, τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ· τὸ ἀγαθὸν καὶ[5] εὐάρεστον καὶ τέ-
3 λειον. Λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι, παντὶ τῷ ὄντι ἐν
ὑμῖν, μὴ[6] ὑπερφρονεῖν παρ'[7] ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρο-
4 νεῖν[8], ἑκάστῳ[9] ὡς ὁ Θεὸς ἐμέρισε μέτρον πίστεως. Καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ
σώματι ‡μέλη πολλὰ″ ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα[10] οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει
5 πρᾶξιν· οὕτως οἱ[11] πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ, ‡ὁ″ δὲ ‡καθεῖς″[12]
6 ἀλλήλων μέλη. ἔχοντες[13] δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν
ἡμῖν διάφορα· εἴτε[14] προφητείαν[15], κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως·
7 ' εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ·
8 ' εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδούς, ἐν ἁπλότητι· ὁ
προϊστάμενος, ἐν σπουδῇ· ὁ ἐλεῶν, ἐν ἱλαρότητι.
9 Ἡ ἀγάπη[16] ἀνυπόκριτος. ἀποστυγοῦντες[17] τὸ πονηρόν, κολλώμενοι τῷ
10 ἀγαθῷ· ' τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι· τῇ τιμῇ[18] ἀλλήλους
11 προηγούμενοι· ' τῇ σπουδῇ μὴ[19] ὀκνηροί, τῷ πνεύματι ζέοντες, τῷ ‡καιρῷ″
12 δουλεύοντες· ' τῇ ἐλπίδι[20] χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ
13 προσκαρτεροῦντες[21]· ' ταῖς χρείαις[22] τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλο-
14 ξενίαν διώκοντες· ' εὐλογεῖτε[23] τοὺς διώκοντας ὑμᾶς· εὐλογεῖτε, καὶ μὴ[24]
15 καταρᾶσθε. Χαίρειν[25] μετὰ χαιρόντων, †καὶ″ κλαίειν μετὰ[26] κλαιόντων.
16 τὸ αὐτὸ εἰς[27] ἀλλήλους φρονοῦντες· μὴ[28] τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ
τοῖς ταπεινοῖς[29] συναπαγόμενοι. μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ'[30] ἑαυτοῖς.
17 μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες. προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον
18 ‡πάντων ἀνθρώπων· ' εἰ δυνατόν[31], τὸ[32] ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώ
19 πων εἰρηνεύοντες. μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε το-
πον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ, ‘Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει
20 Κύριος.’ ‡Ἐὰν οὖν″[33] πεινᾷ[34] ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε[35] αὐτόν· ἐὰν
διψᾷ[36], πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν, ἄνθρακας πυρὸς[37] σωρεύσεις ἐπὶ

TEXTUAL: A.L.Tr. marg. W. marg. *μεταμορφοῦσθαι.* | A.L.Tr.T.W. om. *ὑμῶν.* Vs. 4: A.L.Tr.T.W. *πολλὰ μέλη.* Vs. 5: A.L.Tr.T.W. *τὸ.* | A.E.L.Tr.T.W. *καθ' εἷς.* Vs. 11: A.F.L.Tr.T.W. *Κυρίῳ,* Codd. ℵ.A,B,D^b,17,37; txt. Cod. D*. Vs. 15: A.L.Tr.T.W. om. *καὶ.* Vs. 17: L. adds [*ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ*] | L.W. marg. *τῶν.* Vs. 20: A.L.Tr.T.W. marg. *ἀλλὰ ἐὰν*; W. om. *οὖν.*

GRAMMATICAL: 4) B. 264. 5) W. 519.7. 6) W. 481.4. 7) W. 433; W. 404; B. 339. 8) W. 638; B. 265. 9) W. 550; B. 389. 10) W. 548. 11) W. 110. 12) W. 249.3; B. 30. 13) W. 545; W. 578*. 14) W. 440.6. 15) W. 582.b; B. 392. 16) W. 537; W. 585; B. 137. 17) W. 586*. 18) W. 215.a. 19) W. 476. 20) W. 217*. 21) W. 433. 22) B. 160. 23) W. 537. 24) B. 369. 25) W. 316.d; B. 272*; B. 386. 26) W. 376.h. 27) W. 397. 28) B. 352. 29) W. 219.10. 30) W. 395*. 31) W. 585. 32) W. 230; B. 96; B. 152. 33) W. 444.a. 34) W. 293.b. 35) W. 313.b. 36) W. 77.b; B. 44. 37) B. 161.

την κεφαλὴν αὐτοῦ μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ[38], ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ 21
τὸ κακόν.

ΠΑΣΑ[1] ψυχὴ[2] ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω. οὐ γάρ ἐστιν 13
ἐξουσία εἰ μὴ ‡ ἀπὸ″[3] Θεοῦ[4]· αἱ δὲ οὖσαι † ἐξουσίαι″[5] ὑπὸ † τοῦ″ Θεοῦ τεταγ-
μεναι εἰσίν. ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος[6] τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ Θεοῦ διαταγῇ 2
ἀνθέστηκεν[7]. οἱ δὲ ἀνθεστηκότες, ἑαυτοῖς[8] ‡ κρίμα″ ‡ λήψονται″. ¹ οἱ γὰρ 3
ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ φόβος ‡ τῶν ἀγαθῶν[9] ἔργων″, ἀλλὰ τῶν κακῶν″. θέ-
λεις δὲ μὴ[10] φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει[11], καὶ ἕξεις ἔπαινον
ἐξ[12] αὐτῆς· ¹ Θεοῦ[13] γὰρ διάκονός ἐστι σοὶ εἰς τὸ ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κα- 4
κὸν ποιῇς[14], φοβοῦ· οὐ γὰρ ‡ εἰκῆ″ τὴν μάχαιραν φορεῖ· Θεοῦ γὰρ διάκονός
ἐστιν, ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. διὸ ‡ ἀνάγκη″[15] ‡ ὑπο- 5
τάσσεσθαι″[16], οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργήν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν.
διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε[17]· λειτουργοὶ γὰρ Θεοῦ εἰσιν[18], εἰς 6
αὐτὸ[19] τοῦτο προσκαρτεροῦντες. ἀπόδοτε † οὖν″ πᾶσι τὰς ὀφειλάς· 7
τῷ[20] τὸν φόρον, τὸν φόρον· τῷ τὸ τέλος, τὸ τέλος· τῷ τὸν φόβον, τὸν
φόβον· τῷ τὴν τιμήν, τὴν τιμήν. Μηδενὶ[21] μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ 8
ἀγαπᾶν[22] ἀλλήλους· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, νόμον[23] πεπλήρωκε[24].
τὸ[25] γάρ, ‘Οὐ[26] μοιχεύσεις[27], οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις[28], † οὐ ψευδομαρ- 9
τυρήσεις″, οὐκ ἐπιθυμήσεις,’ καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολή, ἐν ‡ τούτῳ τῷ
λόγῳ″ ἀνακεφαλαιοῦται, † ἐν τῷ″, ‘Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς
‡ ἑαυτον″[29].’ Ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα 10
οὖν νόμου ἡ ἀγάπη.

ΚΑΙ[30] τοῦτο, εἰδότες τον καιρόν, ὅτι ὥρα ‡ ἡμᾶς ἤδη″ ἐξ[31] ὕπνου ἐγερ- 11
θῆναι[32]· νῦν γὰρ ἐγγύτερον[33] ἡμῶν[34] ἡ σωτηρία, ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν.
ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ 12

TEXTUAL: Chap. 13, vs. 1: A. marg. L.Tr.T.W. ὑπὸ, Codd. ℵ,A,B,D^c,17,37: txt. W. marg. Cod. D*. | A.L.Tr.T.W. om. ἐξουσίαι, Codd. ℵ,A,B,D*; txt. Codd. D^c,17,37. | A.L.Tr. T.W. om. τοῦ, Codd. ℵ*,A,B,D,37; txt. W. marg. Codd. ℵ^c,17. Vs. 2: A.E.L.Tr. κρῖμα. | A.L.Tr.T.W. λήμψονται. Vs. 3: A.L.Tr.T.W. τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ, ἀλλὰ τῷ κακῷ, Codd. ℵ,A, B,D*; txt. Codd D^c,17,37. Vs. 4: L. εἰκῇ. Vs. 5: W. marg. ἀνάγκῃ. | W. marg. ὑποτάσσεσθε: E. προτάσσεσθαι. Vs. 7: A.L.Tr.T.W. om. οὖν Vs. 8: A.L.Tr.T.W. ἀλλήλους ἀγαπᾶν. Vs. 9: A.L.Tr.T.W. om. οὐ ψευδομαρτυρήσεις, Codd. A,B,D,17; txt. Codd. ℵ,37. | A.L.Tr.T.W. τῷ λόγῳ τούτῳ; txt. L. marg. | A.L.Tr. [ἐν τῷ]; W. marg. om. ἐν τῷ, Cod. B; txt. Codd. ℵ,A,D. | A.L.Tr.T.W. σεαυτόν. Vs. 11: L.Tr. ἤδη ἡμᾶς; A.Tr. marg. T.W. ἤδη ὑμᾶς; W. marg. ἡμας, or om. ὑμᾶς.

GRAMMATICAL: 38) B. 340. 1) W. 537. 2) W. 156*. 3) W. 370; W. 371; B. 341*. 4) W. 122. 5) W. 582*. 6) W. 429. 7) W. 274; W. 301. 8) W. 212.b. 9) W. 524. 10) W. 481.4. 11) W. 313. 12) W. 368. 13) W. 192. 14) W. 293.b. 15) B. 136. 16) W. 319. 17) W. 317. 18) W. 631.b. 19) B. 109. 20) W. 590*; B. 395. 21) W. 209; W. 499; W. 501*. 22) W. 47.c; W. 323; B. 262. 23) W. 123. 24) W. 273; B. 199. 25) W. 109; B. 96. 26) W. 502. 27) W. 316. 28) W. 87; B. 53. 29) W. 151. 30) W. 565. 31) W. 366*. 32) W. 319; W. 585; B. 260. 33) W. 239. 34) W. 195.

13 σκότους, ‡ καὶ ἐνδυσώμεθα" τὰ ‡ ὅπλα" τοῦ φωτός. ὡς[35] ἐν ἡμέρᾳ, εὐ-
σχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ[36] κώμοις[37] καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελ-
14 γείαις, μὴ ‡ ἔριδι" καὶ ‡ ζήλῳ"· ‡ ἀλλ'" ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν
Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς[38] ἐπιθυμίας.
14 ΤΟΝ δὲ ἀσθενοῦντα[1] τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ[2] εἰς[3] διακρίσεις
2 διαλογισμῶν. Ὃς[4] μὲν πιστεύει φαγεῖν[5] πάντα, ὁ[6] δὲ ἀσθενῶν λάχανα
3 ἐσθίει. ὁ ἐσθίων, τὸν μὴ[7] ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω· ‡ καὶ ὁ" μὴ ἐσθίων,
4 τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ Θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο. σὺ[8] τίς εἶ
ὁ κρίνων[9] ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ[10] κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει. σταθή-
5 σεται[11] δέ· ‡ δυνατὸς γάρ ἐστιν" ὁ ‡ Θεὸς" στῆσαι αὐτόν. Ὃς[12] μὲν *
κρίνει ἡμέραν παρ'[13] ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν. ἕκαστος ἐν
6 τῷ ἰδίῳ[14] νοῒ πληροφορείσθω. ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ[15] φρονεῖ·
†καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ οὐ φρονεῖ". * ὁ ἐσθίων, Κυρίῳ
ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ Θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, Κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ
7 εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ. οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ[16] ζῇ, καὶ[17] οὐδεὶς ἑαυτῷ
8 ἀποθνήσκει. ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν· ἐάν τε ‡ ἀποθνή-
σκωμεν"[18], τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν, ἐάν τε ‡ ἀπο-
9 θνήσκωμεν", τοῦ Κυρίου[19] ἐσμέν. εἰς τοῦτο[20] γὰρ Χριστὸς ‡ καὶ" ἀπέ-
θανε καὶ ‡ ἀνέστη καὶ ἀνέζησεν"[21], ἵνα[22] καὶ νεκρῶν[23] καὶ ζώντων κυ-
10 ριεύσῃ. Σὺ[24] δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ[25] καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς
τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ ‡ Χρισ-
11 τοῦ". γέγραπται γάρ, 'Ζῶ ἐγώ, λέγει Κύριος· ὅτι[26] ἐμοὶ κάμψει πᾶν
12 γόνυ, καὶ ‡ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται" τῷ Θεῷ[27]. **Isa. 45. 23.** Ἄρα † οὖν"
ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον ‡ δώσει" † τῷ Θεῷ". Μηκέτι[28] οὖν ἀλλή-

---

TEXTUAL: Vs. 12: A.L.Tr.T.W. *ἐνδυσώμεθα δέ*. | L. marg. *ἔργα*. Vs. 13: L. marg. Tr. marg. *ἔρισι*. | Tr. marg. *ζήλοις*. Vs. 14: A.Tr.T.W. *ἀλλά*. Chap. 14, vs. 3: A.L.Tr. T.W. *ὁδέ*, Codd. ℵ*,A,B,C,D*; txt. Codd. ℵᶜ,Dᶜ,17,37. Vs. 4: A.L.Tr.T.W. *δυνατεῖ γάρ*, Codd. ℵ,A,B,C,D*; txt. Codd. (Dᶜ),17,37. | A.L.Tr.T.W. *κύριος*, Codd. ℵ,A,B,C; txt. Codd. D,17,37. Vs. 5: T.W. marg. add *γάρ*, Codd. ℵ*,A,C; L. [*γάρ*]; txt. Codd. ℵᶜ,B,D,17,37. Vs. 6: L.Tr.T.W. om. *καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ οὐ φρονεῖ*, Codd. ℵ,A,B,C*,D; [A.]; txt. Codd. C³, marg. 17,37. | A.L.Tr.T.W. add *καί*, Codd. ℵ,A,B,C,D,17,37. Vs. 8: L.W. marg. *ἀποθνήσκομεν*, Codd. A,D; txt. Codd. ℵ,B,37. | L.W. marg. *ἀποθνήσκομεν*. Vs. 9: A.L.Tr.T.W. om. *καί*. | A.L.Tr.T.W. *ἔζησεν*. Vs. 10: A.L.Tr.T.W. *Θεοῦ*. Vs. 11: L.Tr.W. marg. *ἐξομολογήσεται πᾶσα γλῶσσα*; txt. Tr. marg. Vs. 12: L.Tr.W. om. *οὖν*; [A.]; txt. W. marg. | L.Tr.W. *ἀποδώσει*; A. [*ἀπο*]; txt. L. marg. Tr. marg. W marg. | W. marg. om. *τῷ Θεῷ*; [L.]

GRAMMATICAL: 35) B. 308. 36) W. 477. 37) W. 219. 38) W. 397. 1) W. 174. 2) W. 476. 3) W. 397. 4) B. 102. 5) W. 322; B. 273. 6) W. 105. 7) W. 482.5. 8) W. 152. 9) B. 294.b. 10) W. 154. 11) B. 47. 12) B. 102. 13) W. 404*. 14) W. 154. 15) W. 212.b. 16) B. 178. 17) W. 441. 18) W. 295*; B. 223. 19) B. 163. 20) W. 161. 21) W. 276; B. 58. 22) W. 457.6. 23) W. 206.c; W. 552. 24) B. 388. 25) W. 440. 26) W. 449; W. 457.d. 27) W. 209.f. 28) W. 502.

λους κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο[29] κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ[30] τιθέναι[31] πρόσ- 13
κομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν[32] Κυρίῳ Ἰησοῦ, 14
ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ‡ ἑαυτοῦ"[33]· εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι,
ἐκείνῳ[34] κοινόν[35]· εἰ ‡ δὲ" διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, ‡ οὐκ ἔτι" 15
κατὰ[36] ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε[37], ὑπὲρ
οὗ Χριστὸς ἀπέθανε. Μὴ[38] βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν[39] τὸ ἀγαθόν. 16
οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ βρῶσις[40] καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη 17
καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν[41] Πνεύματι Ἁγίῳ[42]· ὁ γὰρ ἐν ‡ τούτοις" δουλεύ- 18
ων † τῷ" Χριστῷ εὐάρεστος τῷ Θεῷ, καὶ ‡ δόκιμος" τοῖς ἀνθρώποις.
‡ ἄρα" οὖν τὰ τῆς εἰρήνης ‡ διώκωμεν", καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς[43] εἰς 19
ἀλλήλους. ' Μὴ ἕνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ. πάντα 20
μὲν καθαρά, ἀλλὰ[44] κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ[45] προσκόμματος ἐσθίοντι.
καλὸν[46] τὸ μὴ[47] φαγεῖν[48] κρέα[49], μηδὲ[50] πιεῖν οἶνον, μηδὲ[51] ἐν[52] ᾧ ὁ ἀδελ- 21
φός σου προσκόπτει ‡ ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ". Σὺ πίστιν * ἔχεις[53]; 22
κατὰ ‡ σαυτὸν" ἔχε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· μακάριος ὁ μὴ[54] κρίνων ἑαυτὸν
ἐν[55] ᾧ δοκιμάζει. ὁ δὲ διακρινόμενος, ἐὰν φάγῃ[56], κατακέκριται[57], ὅτι[58] 23
οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία ἐστίν. Ὀφείλομεν **15**
δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ μὴ[1]
ἑαυτοῖς[2] ἀρέσκειν· ἕκαστος ‡ γὰρ" ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς[3] τὸ 2
ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν. καὶ γὰρ[4] ὁ[5] Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν[6], ἀλλά, 3
καθὼς γέγραπται, 'Οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε[7], ‡ ἐπέπεσον"[8] ἐπ'
ἐμέ.' **Psa. 69. 10. (69. 9.)** Ὅσα γὰρ ‡ προεγράφη", εἰς τὴν ἡμετέραν[9] διδασκα- 4
λίαν ‡ προεγράφη", ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ * τῆς παρακλήσεως τῶν
γραφῶν[10] τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. ὁ δὲ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς[11] καὶ τῆς παρα- 5

TEXTUAL: Vs. 14: L.Tr.W. *αὐτοῦ*; txt. L marg. Vs. 15: A.L.Tr.T.W. *γὰρ*. | L.Tr.T.W. *οὐκέτι*. Vs. 18: A.L.Tr.T.W. *τούτῳ*, Codd. ℵ*,A,B,C,D*; txt. Codd. ℵᶜ,Dᶜ,17ᵃ,37. | L.W. marg. om. *τῷ*, Codd. A,D*; [Tr.]: txt. Codd. ℵ,B,C,Dᶜ,17,37. | L. marg. *δοκίμοις*. Vs. 19: L. marg. *ἄρα*. | L. marg. T.Tr. marg. W. marg. *διώκομεν*, Codd. ℵ,A,B; txt. Codd. C,D,17ᵍ,37. Vs. 21: T.W. om. *ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ*; [Tr. marg.] Vs. 22: L.Tr.T.W. add *ἣν*, Codd. ℵ,A,B,C; A. [*ἣν*]; txt. W. marg. Codd. D,17,37. | L.Tr.T.W. om. (;); A. [;]; txt. W. marg. | A.L.Tr.T.W. *σεαυτὸν*. Chap. 15, vs. 2: A.L.Tr.T.W. om. *γὰρ*, Codd. ℵ,A,B,C,D,17,37. Vs. 3: A.L.Tr.T.W. *ἐπέπεσαν*. Vs. 4: L. marg. *ἐγράφη*. | A. L.Tr.T.W. *ἐγραφη*. | A.L.Tr.T.W. add *διὰ*; txt. W. marg.

GRAMMATICAL: 29) W. 529. 30) B. 349. 31) W. 323.c; B. 263; B. 274. 32) W. 390*. 33) W. 152. 34) W. 160; B. 306. 35) W. 609. 36) W. 402. 37) B. 45. 38) W. 502. 39) W. 155. 40) W. 552. 41) W. 390*. 42) W. 139. 43) W. 133.b. 44) B. 365. 45) W. 580. 46) W. 584. 47) W. 475*; B. 349. 48) W. 320.a. 49) W. 65.c; W. 198. 50) W. 488.a; B. 366. 51) W. 583; B. 393. 52) W. 158.a. 53) W. 508. 54) W. 483.a. 55) W. 159; W. 386. 56) W. 293. 57) W. 262; W. 273; B. 199. 58) B. 393. 1) W. 476; B. 350. 2) B. 113. 3) W. 397. 4) W. 448. 5) W. 118. 6) B. 386. 7) W. 222. 8) W. 74. 9) W. 153. 10) W. 189*. 11) W. 185.

κλήσεως δῴη[12] *ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν*[13] *ἐν ἀλλήλοις κατὰ*[14] ‡ *Χριστὸν*
6 *Ἰησοῦν″· ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν*[15] *ἑνὶ στόματι δοξάζητε τὸν Θεὸν καὶ πατέρα*
7 *τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους,*
8 *καθὼς καὶ ὁ*[16] *Χριστὸς προσελάβετο* ‡ *ἡμᾶς″, εἰς δόξαν* * *Θεοῦ*[17]. *λέγω*[18]
δέ, ‡ *Ἰησοῦν″ Χριστὸν διάκονον* ‡ *γεγενῆσθαι*[19] *περιτομῆς ὑπὲρ*[20] *ἀλη-*
9 *θείας Θεοῦ*[21], *εἰς*[22] *τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων*[23]· *τα δὲ*
ἔθνη ὑπὲρ[24] *ἐλέους δοξάσαι*[25] *τὸν Θεόν, καθὼς γέγραπται, ‘Διὰ τοῦτο*
ἐξομολογήσομαί σοι[26] *ἐν ἔθνεσι, καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ.’* **Psa. 17. 50:**
10 **(18. 49.)** *Καὶ πάλιν λέγει, ‘Εὐφράνθητε, ἔθνη, μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.’*
11 **Deut. 32. 43.** *Καὶ πάλιν, ‘Αἰνεῖτε*[27] ‡ *τὸν Κύριον πάντα τὰ ἔθνη″, καὶ* ‡ *ἐπαι-*
12 *νέσατε″*[28] *αὐτὸν πάντες οἱ λαοί.’* **Psa. 116. 1; (117. 1.)** *Καὶ πάλιν* ‡ *Ἡσαΐας′*
λέγει, ‘Ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν[29],
13 *ἐπ'*[30] *αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν*[31].’ **Isa. 11. 10.** *Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ἐλπίδος*[32]
‡ *πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς*[33] *καὶ εἰρήνης″ ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς*[34] *τὸ*
περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι, ἐν[35] *δυνάμει Πνεύματος Ἁγίου.*
14 ΠΕΠΕΙΣΜΑΙ *δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ*[36] *ὑμῶν, ὅτι καὶ*
αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης * *γνώσεως*[37], *δυνά-*
15 *μενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν.* ‡ *τολμηρότερον″*[38] *δὲ ἔγραψα*[39] *ὑμῖν,*
† *ἀδελφοί″, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων*[40] *ὑμᾶς, διὰ*[41] *τὴν χάριν τὴν*
16 *δοθεῖσάν μοι* ‡ *ὑπὸ″ τοῦ Θεοῦ, εἰς*[42] *τὸ εἶναί με λειτουργὸν* ‡ *Ἰησοῦ*
Χριστοῦ″ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον[43] *τοῦ Θεοῦ, ἵνα*
γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν[44] *εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν*[45] *Πνεύ-*
17 *ματι Ἁγίῳ. ἔχω οὖν*[46] * *καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ*[47] *πρὸς* * *Θεόν.*

TEXTUAL: Vs. 5: Tr. *Ἰησοῦν Χριστόν*, Codd. ℵ,A,C*,37; txt. Codd. B,C², D,17. Vs. 7: A.L.Tr.T.W. *ὑμᾶς*, Codd. ℵ,A,C,Dᵇ,17,37; txt. L. marg. Tr. marg. Codd. B,D*. | A.L.Tr.T. W. add *τοῦ*, Codd. ℵ,A,B,C,D,37; txt. Cod. 17s. Vs. 8: A.L.Tr.T.W. *γαρ*. | A.L.Tr.T.W. om. *Ἰησοῦν*. | L.Tr.W. *γενέσθαι*; txt. Tr. marg. W. marg. Vs. 11: L.W. marg. add *λέγει*: A.Tr. marg. [*λέγει.*] | A.L.Tr.T.W. *πάντα τὰ ἔθνη τὸν Κύριον*; txt. L. marg. | A.L.Tr.T. W. *ἐπαινεσάτωσαν*. Vs. 12: L. *Ἡσαΐας*. Vs. 13: L. marg. *πληροφορῆσαι ὑμᾶς ἐν πάσῃ χαρᾷ καὶ εἰρήνῃ*. Vs. 14: T. adds *τῆς*. Codd. ℵ,B; [A.Tr. marg.]; txt. Codd. A,C,D. Vs. 15: Tr.W. *τολμηροτέρως*; txt. Tr. marg. W. marg. | L.Tr.T.W. om. *ἀδελφοί*, Codd. ℵ*, A,B,C; [A.]; txt. Codd. ℵᶜ,D,17,37. | Tr.T. *ἀπὸ*, Codd. ℵ*,B; txt. Codd. ℵᶜ,A,C,D. Vs. 16: A.L.Tr.T.W. *Χριστοῦ Ἰησοῦ*. Vs. 17: A.L.Tr.T.W. add *τὴν*, Codd. B,C,D,37; txt. Codd. ℵ,A,17. | A L.Tr.T.W. add *τὸν*, Codd. ℵ,A.B,C,D,17,37.

GRAMMATICAL: 12) W. 78.g; W. 286.5; B. 46. 13) W. 321. 14) W. 401. 15) W. 388. 16) W. 118. 17) W. 122. 18) W. 153. 19) W. 334. 20) W. 383. 21) W. 122. 22) B. 264. 23) W. 185. 24) W. 383. 25) W. 322*: W. 332*. 26) B. 176. 27) W. 314. 28) W. 314. 29) W. 206. 30) W. 233.a. 31) W. 175; B. 37. 32) W. 185. 33) W. 201.b. 34) B. 264. 35) W. 410. 36) W. 373. 37) W. 201.b. 38) W. 243*. 39) W. 278. 40) B. 307. 41) W. 399*. 42) B. 265; B. 275. 43) W. 223*. 44) W. 531. 45) W. 389. 46) W. 455.c. 47) W. 230.

οὐ γὰρ ‡ τολμήσω″[48] ‡ λαλεῖν τι″ ὧν[49] οὐ[50] κατειργάσατο Χριστὸς δι'[51] 18
ἐμοῦ, εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ[52] καὶ ἔργῳ, ' ἐν δυνάμει σημείων καὶ 19
τεράτων[53], ἐν δυνάμει πνεύματος ‡ Θεοῦ″· ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ
κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι[54] τὸ εὐαγγέλιον τοῦ[55] Χρι-
στοῦ· οὕτω δὲ ‡ φιλοτιμούμενον″ εὐαγγελίζεσθαι, οὐχ[56] ὅπου ὠνομάσθη[57] 20
Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ· ἀλλά, καθὼς γέγραπ- 21
ται, ‡ ' Οἷς οὐκ ἀνηγγέλη[58] περὶ αὐτοῦ, ὄψονται″ καὶ οἳ οὐκ[59] ἀκηκόασι,
συνήσουσι.' Isa. 52. 15. Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην[60] ‡ τὰ πολλὰ″[61] τοῦ ἐλ- 22
θεῖν[62] πρὸς ὑμᾶς. νυνὶ δὲ μηκέτι[63] τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, 23
ἐπιποθίαν δὲ ἔχων[64] † τοῦ″ ἐλθεῖν[65] πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ ‡ πολλῶν″ ἐτῶν, ὡς 24
‡ ἐὰν″[66] πορεύωμαι εἰς τὴν Σπανίαν, † ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς″· ἐλπίζω γὰρ
διαπορευόμενος[67] θεάσασθαι[68] ὑμᾶς, καὶ ‡ ὑφ'″ ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ[69],
ἐὰν ὑμῶν[70] πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ. Νυνὶ δὲ πορεύομαι[71] εἰς Ἱε- 25
ρουσαλήμ, διακονῶν[72] τοῖς ἁγίοις. ‡ εὐδόκησαν″ γὰρ Μακεδονία καὶ 26
Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι[73] εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν[74]
ἐν Ἱερουσαλήμ· εὐδόκησαν γάρ[75], καὶ ὀφειλέται ‡ αὐτῶν εἰσιν″. εἰ γὰρ 27
τοῖς πνευματικοῖς[76] αὐτῶν ἐκοινώνησαν[77] τὰ ἔθνη, ὀφείλουσι καὶ ἐν τοῖς
σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας[78] καὶ σφραγισά- 28
μενος † αὐτοῖς″ τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι'[79] ὑμῶν εἰς † τὴν″
Σπανίαν. οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς, ἐν[80] πληρώματι εὐλογίας 29
† τοῦ εὐαγγελίου τοῦ″ Χριστοῦ ἐλεύσομαι. Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, † ἀδελ- 30
φοί″, διὰ[81] τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ
Πνεύματος, συναγωνίσασθαί[82] μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς

TEXTUAL: Vs. 18: L. marg. Tr. marg. W. marg. τολμῶ, Codd. ℵ^c,B; txt. Codd. ℵ*,A,C, D. | A.L.Tr.T.W. τι λαλεῖν. Vs. 19: L.Tr.W. marg. ἁγίου, Codd. A,C,D*,17,37; W. om. Θεοῦ, Cod. B; A. [ἁγίου]; txt. Codd. ℵ,D^b. Vs. 20: L.Tr.W. marg. φιλοτιμοῦμαι, Codd. B,D*; txt. Tr. marg. Codd. ℵ,A,C,D^b,17,37. Vs. 21: Tr. marg. W. marg. ὄψονται οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ. Vs. 22: L.Tr. marg. W marg. πολλάκις, Codd. B,D; txt. Codd. ℵ,A,C,17,37. Vs. 23: L. [τοῦ.] | A.Tr.W. ἱκανων, Codd. B,C,37; txt. Tr. marg. Codd. ℵ,A,D,17. Vs. 24: A.L.Tr.T.W. ἄν. | A.L.Tr.T.W. om. ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς, Codd. ℵ*,A,B,C,D; txt. Codd. ℵ^c,17,37. | A.L.W. ἀφ'; Tr. marg. ἀπὸ; txt. W. marg. Vss. 26 and 27: Tr.T. ηὐδόκησαν; Tr. marg. εὐδόκησεν. Vs. 27: A.L.Tr.T.W. εἰσὶν αὐτῶν. Vs. 28: W. marg. om. αὐτοῖς. | A.L.Tr.T.W. om. τὴν. Vs. 29: A.L.Tr.T.W. om. τοῦ εὐαγγελίου τοῦ, Codd. ℵ*,A,B,C,D; txt. Codd. ℵ^c,17,37. Vs. 30: W. om. ἀδελφοί; [A.]; txt. W. marg.

GRAMMATICAL: 48) W. 279. 49) W. 158; W. 166.b; B. 287. 50) W. 498. 51) W. 217. 52) W. 216.d; W. 552. 53) W. 65. 54) W. 334. 55) W. 118. 56) W. 556*. 57) W. 615. 58) W. 82. 59) B. 349. 60) W. 268.b; W. 604: B. 270. 61) B. 96. 62) W. 325; B. 268. 63) W. 483.β. 64) B. 294*. 65) W. 324.a. 66) W. 308*.5. 67) W. 321. 68) W. 331.c. 69) W. 472. 70) W. 198.c. 71) W. 265. 72) W. 342.a. 73) W. 256. 74) W. 133.b. 75) W. 448. 76) W. 200.a; W. 209.b. 77) W. 292. 78) W. 343. 79) W 378*. 80) W. 384. 81) W. 381. 82) W. 332.

31 τὸν Θεόν· ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων[83] ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ † ἵνα″
ἡ ‡ διακονία″ μου ἡ[84] ‡ εἰς″ Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος ‡ γένηται τοῖς ἁγί-
32 οις″· ἵνα ‡ ἐν χαρᾷ ἔλθω″ πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος ‡ Θεοῦ″[85], ‡ καὶ″
33 ‡ συναναπαύσωμαι ὑμῖν″. ὁ δὲ Θεὸς[86] τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν.
† ἀμήν″.
16 ΣΥΝΙΣΤΗΜΙ † δέ″ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ‡ ἡμῶν″, οὖσαν[1] * διά-
2 κονον τῆς ἐκκλησίας τῆς[2] ἐν ‡ Κεγχρεαῖς″· ἵνα ‡ αὐτὴν προσδέξησθε″ ἐν[3]
Κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων[4], καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν[5] ᾧ ἂν[6] ὑμῶν χρήζῃ
πράγματι· καὶ γὰρ[7] ‡ αυτὴ″[8] προστάτις[9] πολλῶν ἐγενήθη, καὶ ‡ αὐτοῦ
3 ἐμοῦ″. Ἀσπάσασθε ‡ Πρίσκιλλαν″ καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν[10]
4 Χριστῷ Ἰησοῦ· οἵτινες[11] ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέ-
θηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος[12] εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν
5 ἐθνῶν· καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. ἀσπάσασθε ‡ Ἐπαίνετον″
τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς ‡ Ἀχαΐας″[13] εἰς[14] Χριστόν.
6 ἀσπάσασθε ‡ Μαριάμ″[15], ἥτις[16] πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ‡ ἡμᾶς″. ἀσπάσασθε
7 Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου[17] καὶ συναιχμαλώτους μου·
οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ[18] ἐμοῦ ‡ γεγόνα-
8 σιν″ ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε ‡ Ἀμπλίαν″[19] τὸν ἀγαπητόν † μου″ ἐν Κυ-
9 ρίῳ. ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν[20] ‡ Χριστῷ″, καὶ
10 Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου. ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν
11 Χριστῷ. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου[21]. ἀσπάσασθε ‡ Ἡρο-
δίωνα″ τὸν ‡ συγγενῆ″[22] μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου, τοὺς
12 ὄντας ἐν Κυρίῳ. ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας
ἐν[23] Κυρίῳ. ‡ ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἥτις[24] πολλὰ ἐκοπί-

---

TEXTUAL: Vs. 31: A.L.Tr.T.W. om. ἵνα. | L.Tr. marg. W. marg. δωροφορία, Codd. B,D*; txt. Codd. ℵ,A,C,D^b,17,37. | L.Tr. marg. W. marg. ἐν, Codd. B,D*; txt. Codd. ℵ,A,C,D^c, 17,37. | A.L.Tr.T.W. τοῖς ἁγίοις γένηται. Vs. 32: W.Tr. marg. ἐν χαρᾷ ἐλθὼν; T. ἐλθὼν ἐν χαρᾷ; txt. W. marg. | L.Tr. marg. W. marg. κυρίου Ἰησοῦ, Cod. B; txt. Codd. ℵ^c,A,C, D^c,17,37. | Tr. marg. T.W. marg. om. καὶ, Codd. ℵ*,A,C: txt. ℵ^c,(D),17,37. | L.W. marg. om. συναπαύσωμαι ὑμῖν, Cod. B: txt. Codd. ℵ,A,C,17,37; A. [καὶ συναπαύσωμαι ὑμῖν.] Vs. 33: [L.Tr.] Chap. 16, vs. 1: W. marg. om. δέ. | L. marg. ὑμῶν. | W. adds καὶ; txt. W. marg. | T. Κεν. Vs. 2: A.L.Tr.W. προσδέξησθε αὐτὴν. | A.L.T.W. αὐτῆ. | A.L.Tr.T.W. ἐμοῦ αὐτοῦ. Vs. 3: A.L.Tr.T.W. Πρίσκαν. Vs. 5: T. Ἐπαινετὸν. | A.L.Tr.T.W. Ἀσίας, Codd. ℵ,A.B,C,D*; txt. Codd. D^b,17,37. Vs. 6: A.L.Tr.W. Μαρίαν. | A.L.Tr.T.W. ὑμᾶς. Vs. 7: A.L.Tr.T.W. γέγοναν. Vs. 8: L. marg. Tr. Ἀμπλιᾶτον; A.T.W. marg. Ἀμπλίατον; W. Ἀμπλιᾶν. | W. marg. om. μου. Vs. 9: L.W. marg. Κυρίῳ, Codd. C,D,37; txt. Codd. ℵ,A,B,17. Vs. 11: A.L.Tr.T.W. Ἡρωδίωνα. | Tr. συγγενῆν. Vs. 12: [L.]

GRAMMATICAL: 83) W. 234. 84) W. 133.b. 85) W. 122. 86) W. 585. 1) W. 134; W. 343. 2) W. 133.b. 3) W. 390. 4) W. 234.1. 5) W. 159. 6) W. 307. 7) W. 448. 8) B. 109. 9) W. 638. 10) W. 136. 11) W. 562; W. 566*. 12) B. 83. 13) W. 185. 14) W. 397. 15) B. 176. 16) B. 115. 17) W. 143. 18) W. 372.d. 19) W. 103; W. 113. 20) W. 136. 21) B. 95. 22) W. 66; B. 13. 23) W. 390. 24) B. 115.

ασεν ἐν Κυρίῳ″. *ἀσπάσασθε* 'Ροῦφον *τὸν ἐκλεκτὸν ἐν* Κυρίῳ, *καὶ τὴν* 13
μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ[25]. *ἀσπάσασθε* ‡ 'Ασύγκριτον″, Φλέγοντα, ‡ 'Ερ- 14
μᾶν″[26], Πατρόβαν, ‡ 'Ερμῆν″, *καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς. ἀσπάσα-* 15
σθε Φιλόλογον *καὶ* ‡ 'Ιουλίαν, Νηρέα″ *καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ*
'Ολυμπᾶν[27], *καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους. ἀσπάσασθε ἀλλήλους* 16
ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι * *τοῦ*[28] Χριστοῦ.

Παρακαλῶ *δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν*[29] *τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ*[30] 17
σκάνδαλα, παρὰ[31] *τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε, ποιοῦντας· καὶ* ‡ *ἐκ-*
κλίνατε″[32] *ἀπ' αὐτῶν. οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ* Κυρίῳ *ἡμῶν* † 'Ιησοῦ″ Χρι- 18
στῷ *οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ· καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας*
‡ *καὶ εὐλογίας*″ *ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. ἡ γὰρ*[33] *ὑμῶν*[34] 19
ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο[35]· ‡ *χαίρω οὖν τὸ ἐφ' ὑμῖν*″. *θέλω δὲ*
ὑμᾶς σοφοὺς † *μὲν*″ *εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν. ὁ* 20
δὲ Θεὸς *τῆς εἰρήνης* ‡ *συντρίψει*″[36] *τὸν* Σαταν *ᾶν ὑπὸ*[37] *τοὺς πόδας ὑμῶν*
ἐν τάχει. ἡ χάρις τοῦ Κυρίου *ἡμῶν* 'Ιησοῦ † Χριστοῦ″ *μεθ' ὑμῶν.* *
‡ 'Ασπάζονται″ *ὑμᾶς* Τιμόθεος *ὁ συνεργός μου, καὶ* Λούκιος *καὶ* 'Ιάσων 21
καὶ Σωσίπατρος *οἱ συγγενεῖς μου. ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ*[38] Τέρτιος *ὁ* 22
γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν[39] Κυρίῳ. *ἀσπάζεται ὑμᾶς* Γάϊος *ὁ ξένος μου* 23
καὶ ‡ *τῆς ἐκκλησίας ὅλης*″· *ἀσπάζεται ὑμᾶς* ῎Εραστος *ὁ οἰκονόμος τῆς*
πόλεως, καὶ Κούαρτος *ὁ ἀδελφός.*

† 'Η *χάρις τοῦ* Κυρίου *ἡμῶν* 'Ιησοῦ Χριστοῦ *μετὰ πάντων ὑμῶν*″. 24
ἀμήν. Τῷ *δὲ δυναμένῳ*[40] *ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ*[41] *τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ* 25
κήρυγμα 'Ιησοῦ Χριστοῦ, *κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις*[42] *αἰωνίοις*
σεσιγημένου, ' *φανερωθέντος δὲ νῦν, διά τε*[43] *γραφῶν προφητικῶν, κατ'* 26
ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, *εἰς ὑπακοὴν πίστεως*[44] *εἰς*[45] *πάντα τὰ ἔθνη*

TEXTUAL: Vs. 14: T. '*Ασύνκριτον.* | A.L.Tr.T.W. transpose 'Ερμᾶν and 'Ερμῆν. Vs. 15: L. marg. 'Ιουνίαν, Νηρέαν. Vs. 16: A.L.Tr.T.W. add *πᾶσαι*, Codd. ℵ,A,B,C,37; txt. Codd. 17s,37. Vs. 17: Tr.T.W. marg. *ἐκκλίνετε*, Codd. ℵ*,B,C,37; txt. Codd. ℵc,A, D,17. Vs. 18: A.L.Tr.T.W. om. 'Ιησοῦ, Codd. ℵ,A,B,C,37; txt Cod. 17. | W. marg. om. *καὶ εὐλογίας*, Codd. D, 17; txt. Codd. ℵ,A,B,C. Vs. 19: A.L.Tr.T.W. *ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω.* | A.L.Tr.T.W. om. *μὲν*, Codd. B,D; txt. Codd. ℵ,A,C,17s,37. Vs. 20: W. marg. *συντρίψαι.* | T. om. Χριστοῦ, Codd. ℵ,B; [A.Tr.]; txt. Codd. A,C,17,37. | E. adds *ἀμήν*. Vs. 21: A.L.Tr.T.W. *ἀσπάζεται*, Codd. ℵ,A,B,C,D*.37; txt. Codd. Dc,17s. Vs. 23: A.L.Tr.T.W. *ὅλης τῆς ἐκκλησίας.* Vs. 24: L.Tr.T.W. om. vs. 24, Codd. ℵ,A,B,C; [A.]; txt. W. marg. Codd. D,(17),(37).

GRAMMATICAL: 25) W. 155; B. 117. 26) W. 103. 27) W. 103. 28) W. 118. 29) W. 332. 30) W. 126; B. 100. 31) W. 404. 32) W. 314; W. 429.a. 33) W. 447. 34) B. 117. 35) B. 60. 36) W. 280*. 37) W. 621. 38) W. 521.a. 39) W. 390. 40) W. 567*; B. 293: B. 386. 41) W. 401. 42) W. 218.a; B. 186. 43) W. 435. 44) W. 186. 45) W. 396.a.

27 *γνωρισθέντος,' μόνῳ*[46] *σοφῷ Θεῷ, διὰ*[47] *'Ιησοῦ Χριστοῦ,* † *ᾧ"*[48] *ἡ*[49] *δόξα*[50] *εἰς τοὺς αἰῶνας.* * *ἀμήν.*

† Πρὸς 'Ρωμαίους *ἐγράφη ἀπὸ* Κορίνθου *διὰ* Φοίβης, *τῆς διακόνου τῆς ἐν* Κεγχρεαῖς *ἐκκλησίας".*

TEXTUAL: Vs. 27: W. marg. om. ᾧ, Cod. B. | L.T.W. marg. add *τῶν αἰώνων*. *Subscription*: L.T.W. om.; A.Tr. ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΟΥΣ, Codd. ℵ,A,B*,C,D*.

GRAMMATICAL: 46) W. 567*. 47) W. 378. 48) W. 168. 49) W. 108.b. 50) B. 137.

FINIS.

Princeton Theological Seminary Libraries
1 1012 01249 5489